

Dvisavaitinis Ilustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas VI

Spalių-October 15 d., 1924

442

No. 17 (163)

Į Kuopas ir Narius.

Centro Valdyba randa reikalingu atsikreipti į kuopas, jų valdybas ir visus narius šiais svarbiais reikalais:

1. *Del mokesčių.* Jau eina antra pusė pusmečio, o daugelis narių nėra užsimokėjusių į Centrą narystės mokesčių. Organas "Vytis" jiems eina. Organizacijai bus žalos, jei už juos bus neužmokėta. Labai dažnai taip pasitaiko, kad organas eina, o iš kuopos vidury arba gale pusmečio praneša, kad toks ir toks narys iš kuopos išstojęs.

Kad del tokių priežaščių organizacijai nuostolių nesidarytų, atkartotinai prašom kuopų valdybų narių mokesčius siųsti koankščiau. Nereik laukt kol visi nariai užsimokės, siųskit dalimis. Centrai pinigų labai reik. Be to, nariams, atsilikusiems su mokesčiais už tris mėnesius "Vyčio" nesiūsime.

Mokesčiai iki sausio 1 d. 1925 metų yra po senovei: 3 dol. už metus, 150c už pusmetį.

2. *Organo "Vyčio" platinimas.* Organą platin gal kiekvienas narys. Tai graži prievolė. Jei kiekvienas Vyčių organizacijos narys pasidarytų lyg "Vyčio" agentu, ir bent po vieną prenumeratą gautų, "Vyčio" padėtis dvigubai pagerėtų. O tai jus nesunku pasiekt.

3. *Spaustuvės rėmimas.* Vyčiams visokius darbus vertėtų duot spausdint Vyčių spaustuvei. Prie progos vertėtų paieškot ir pašalinių darbų. Mūsų spaustuvė darbus atlieka gražiai ir laiku.

4. *Pašelpos skyriaus didinimas.* Pašelpos Skyrius auga, nors pamažu. Vieton blaškytis po įvairias pašelpines draugijas, Vyčiams geriausia

savo sveikatą apdraust po savo organizacijos vėliava.

5. *Organizacijos vardo klausimas.* Sulig 12-jo Seimo ir Centro Valdybos nutarimo iki Naujų metų organe "Vyty" eis gvildenimas organizacijos vardo klausimo. Ginčysimės, ar organizacijos vardą nustatyt: *Lietuvos Vyčiai*, angliškai — *The Knights of Lithuania*, ar *Lietuviai Vyčiai Amerikoje*, angliškai — *Lithuanian Knights of America*. Po Naujų Metų bus paleistas naujas referendumo lapas ir bus pakviestos visos kuopos balsavime būtinai dalyvaut. Vardo klausimas tur būt taip išspręstas, kad del jo nustatymo nenktų jokių nepasitenkinimų vedančių prie organizacijos silpnėjimo. Užtai ginče dalyvaukime visi. Į organą rašykit taip, kaip kas manot, kokios mintys tuo klausimu Jūsų galvose susidarę. Tik, saugok Dieve, neužgauliokime kitaip tuo klausimu manančių. Prabilkime visi neati-deliiodami. Kelkime tą klausimą kuopose, susirinkimuose ir pasireiškusias mintis surašę siųskime į organą.

Bendros išvados. Organizacijos naudai dirbkim visi. Jei tą darysim, netolimoj ateity bus išmokėti paskutiniai spaustuvės morgičiai, paskolos, organas "Vytis" eis regulieriai ir punktualiai, o Vyčių organizacija sudarys tokią pajėgą, kokios lietuvių išėivija nėra turėjus.

Šitą atsišaukimą surašėm ne del mados, bet tvirtai pasitikėdami, kad visi iškeltieji obalsiai ir reikalai ras gyvo atjautimo ir paramos kuopose ir atskiruose nariuose.

Lietuvos Vyčių Centro Valdyba.

Pilietis.

Del Organizacijos Vardo.

(Šiuo straipsniu pradedama diskusijos del nustatymo organizacijos vardo. Būt gera, kad ir kiti tuo klausimu nesivėluotų savo nuomonės pareikšti. Iki Naujų Metų vardo klausimas spaudoj tur būt užbaigtas svarstyti. Po to seks referendumas.

“VYČIO” RED.).

11-tam Seime, Springfield, Ill., iškilo Vyčių organizacijos vardo pataisos klausimas. Sumanytojų buvo įnešta, kad vietoj *Lietuvos Vyčiai*, angliškai *The Knights of Lithuania* būtų vadinama *Lietuviai Vyčiai Amerikoje*, angliškai *Lithuanian Knights of America*.

Buvo prarastas referendumas, kurs parodė nuomonių skirtumą. Šiame klausime nuomonių skirtumas turi didelę reikšmę. Delto š. m. 12-sis Seimas Homestead, Pa. rado reikalingu organizacijos vardo klausimą visapusiai išgvildinti spaudoj, susirinkimuose, paskui paleisti naują referendumą sulig kurio davinių 13-sis Seimas galutinai nustatys organizacijos vardą.

Rašantis šiuos žodžius nėra užsikirtęs akilai laikytis nė už dabartinį vardą, nė už pataisą. Delto, kad esu giliausia įsitikinęs, kad tos ar kitos organizacijos rolė gyvenime priklauso ne nuo vardo, bet nuo darbų, nuo pastangų ir pajėgų. Dažnai žmonės, norėdami atkreipti į save daugiau dėmesį, užimponuoti, pasirenka labai skambius vardus. Kas gi iš to, jei tokie žmonės sudarę grupę ar organizaciją apsilavinuoja tokiomis vardais, kaip Tautos Pažanga, arba sako: “mes tautos vadai”, “tautos smagenys”, tuo tarpu kai savo darbais, savo siekimais ir idėjom eina pro šalį tautos ir visuomenės troškimų ir idėjų.

Grįžtant prie Vyčių organizacijos vardo, sakytiau, kad visų pirma reiktų atsisiūriėti į organizacijos praeitį, į tas priežastis, kurios ją į gyvenimą atvedė ir tuos uždavinius bei obalsius, kuriuos įrašė savo vėliavon bei programon. Kokios buvo mintys jos organizatorių ir pirmųjų pionierių?

Vyčiai kilo dar tada, kai Lietuvą slėgė svetimasis slogutis, kai jos padangę drumstė juodi debesys. Prieš didįjį karą ir karo metu labai žymi dalis tautos akcijos buvo atiduota į išeivijos rankas, delto, kad pačioj tėvynėj siautė žiaurios svetimos priespaudos.

Vyčiai buvo organizuojami, kad spiesti lietuvių jaunimą į kovą prieš Lietuvos spaudikus, į kovą už tautos nepriklausomybę. Delto ir obalsis buvo pasirinktas “Dievas ir Tėvynė”.

Klausimas, ar iki šiol išeivijos varoma tautinė akcija jau atkrito, pasibaigė? Kaip tik ne! Tiesa, tauta atsiekė laisvės ir nepriklausomybės, ji tur liuosas rankas, tai gal dirbt, atsistatyt iš pelenų ir griuvėsių, ji tur liuosą galvą, tai gal mintyt ir planuot savo ateitį. Bet jos širdis — sostinė Vilnius — lenkų rankose. Visi gyvi tautos vaikai nenurims, kol sostinė Vilnius ir priklausomos žemės nebus gražintos Lietuvai.

Tautos nepriklausomybė ir laisvė, apie kurią visai nesenai tik sapnuose sapnuota, tik svajonėse nešiota, sugalvanizavo visą tautą. Tiesa, mes čia gyvendami gyvom akim nematėm, gyvom širdim neatjautėm, kaip mirė už tautos laisvę lietuviai ištremti į Sibirą, į Kaukazą; nematėm, kaip jaunuomenė, asmenyse Dovydaičių, Matulaičių, Sidaravičių ir tūkstančių kitų statė krūtines prieš galingus priešus norėjusius švinu ir pienu pražudyti tautos nepriklausomybę.

O mes, išeivijos jaunimas, ar tai jau nudžiūvusi tautos šaka, kuriai nukritus nuo kamieno pavirsti puvėsiais ir traša, svetimtaučių atžaloms išaugti! Įžeidžia Amerikos garbę tie, kurie mano ir sako, kad gyvenimi Amerikoje, tai privalai išsižadėt kitų tautybių ir gyvent vien Amerikos idealais. Amerika darbais ir aukomis parodė savo nusistatymą del mažų tautų laisvės ir nepriklausomybės. Amerika demokratijos lopšys, demokratijos gynėja. Mes niesiekiam sukurt valstybę valstybėj. Ar mes nepatikimi Amerikos piliečiai? Tikras esu, kad visokių išmatų ir išsigimėlių nuošimtis mažiausias kaip tik tarpe tų, kurie neužmiršta savo motinos tautos ir gerbia tą šalį, kurioje gyvena. Arba, jei mūsų tautietis Tadas Kosciuška (kurį lenkai savo tautos “labui” stengiasi nusavinti, kaip jie daro su daugybe kitų lietuvių pagarsėjusių savo darbais), jeigu jis atvykęs į šią šalį galėjo kovoti už jos nepriklausomybę ir laisvę, tai kodel lietuviai, gyvendami šioje šaly, būdami patikimais jos piliečiais, negal darbuotis ir net kovoti už Lietuvos nepriklausomybę? Mūsų mažos tautos sentimentą, troškimus būt gyvais, Amerikos visuomenė labai gerai supranta ir nekartą iš jos patyrėme simpatingos užuojautos mūsų tautos reikaluose.

Užtai ta baimė, kurios rodo kai kurie, kad mes vadindamies Lietuvos Vyčiais užsitraukiam nemalonės ar nepasitikėjimo amerikonių akyse, atpuola.

Dabar vardo pakeitimas praktikos kasdienio gyvenimo žvilgsniu. Jau matėm, kas atsitiko su viena organizacija, kuri iš "Moksleivių" liko pavadinata "Giedrininkais". Vieni stojo už seną, kiti už naują vardą. Išėjo ginčas, kurs pakenkė

pačiai organizacijai.

Būkim atsargūs ir nesiskubinkim. Jei nuomonės skaldysis, palikim seną vardą. Jei delto vienas kitas nenor priklausyt, tai vis tik nėra tiek žalos, kiek jos būtų iš to, jei organizaciją pamestų prie jos kelis ar keliolika metų priklausantieji.

Pagerbkim organizacijos tradicijas ir jos kūrėjus.

Kun. A. Tamoliūnas.

Kolumbus ir Pranciškonai.

(Š. m. spalio 12 dieną sueina 432 metu nuo Amerikos viešo atradimo, ta proga dedam šį straipsnį, nušviečiantį dalykų padėtį. "Vyčio" Red.).

Beveik kiekvienas supranta Amerikos atradimo svarbumą. Tačiau daugelis pamiršta, kiek tai kliūčių ir sunkenybių turėjo Kolumbus pakelti, kol pasisekė jam ir jo pritarėjams įtikinti tuos galiūnus, iš kurių tikėjosi gauti paspirties, kad įvykinus taip ilgai ir taip stropiai galvojamus ir planuojamus projektus.

Gan daug metų ėmė Kolumbui, kol jis patsai pirmas persitikrino, kad mūsų žemė yra kamuolys ir kad aplinkui ją plaukioti (naviguoti) yra galima. Bet gi Kolumbus neturėjo dar 30 metų, kai neįtikėtinu savo drąsumu rizosi pasiekti Indijos plaukiant vakarų linkmėn.

Tuos visus savo planus ir projektus Kolumbus 1481 m. pristatė ir išdėstė Portugalijos karaliui Jonui II. Bet gi Kolumbui nebuvo laimės atsiekti pageidaujamų siekinių ir viskas liko b. pasekmių.

Kad ir nepasisekė Kolumbui laimėti savo pasirijimams, vienok neprarado vilties bei pasitikėjimo ir 1485 m. išsirengė Ispanijon, pasitikėdamas, kad pas Ferdinandą ir Izabelą suras užuojautą ir gaus paspirtį didingiems savo užmąnymams.

Zymėtina, jog asmenys, kurie labiausia tuo laiku rūpinosi ir darbavosi, kad pagelbėjus įvykinti Kolumbo pasirijimus, buvo ne kas kitas, kaip tik Pranciškonai. Ir ačių vien Pranciškonams, Amerikos atradimas neužsitęsė ilgesnį laiką. Kai Portugalijos karalius pasmerkė jaunąjį ir laikųjį navigatorių, kai Ispanijoje oficialiai atmesta visi jo projektai, ir buvo visų išjuoktas, paniekintas, iškoneveiktas, išvargintas, — tai Pranciškonai tada atsistoje drąsiai panaudo-

jo savo įtakingumą ir narsiai užtardami Kolumbo asmenį užinteresavo visus Ispanijos karališkojo sosto galiūnus ir aukštuosius valstybės vyrus logingai privesdami ir sąmoningai pagrįsdami projekto įvykinimo galimybes ir jų geras pasekmes.

Ir taip, vėlybame 1485 m. rudenį matome Kolumbų su savo (šešerių metų) sūneliu Diego keliaujantį į Moquer'o miestelį ties Tinto upe. Čia tai gyveno Kolumbo švogeriš, Muliar'as, kurio giminių globoje Kolumbus ketino palikti mažąjį Diego, kai patsai keliaus Kordovon ir savo projektus parodys ir išdėstinės valstybės sove-rėnui. Beeidamu šiauriniu Tinto upės pakraščiu patēmijo La Rabidos mūrus. Tai būta Pranciškonų vienuolyno, žinomo La Rabidos Mergelės vardu. Ir, kad numalšinus mažyčio Diego alkį ir troškulį, Kolumbus pasuko į tąjį vienuolyną visai nenumanydamas, kad jis gaus daugiau ko kito, be atsigėrimo ir užkandžio.

La Rabidos vienuolyno gvardijonas, Tėvas Juanas Perezas, buvo gerai apsipažinęs su kosmografija ir sekė visą progresą, kokį anuose laikuose darė geografiškasis mokslas. Ir jis didžiai užsiinteresavo Kolumbo istorija ir pakvietė jį su Diego priimti vienuolyno svetingumą ir pasisvečiuoti kokį laiką. Nėra reikalo sakyti, kad Kolumbus būtų atsisakęs. Ir be atidėliojiimo suskubo Tėvas Perezas pribūti pas jį, pašaukė savo bendramintį Ferdinandezą Gracia, buvusį tuo laiku geriausiajį šalyje žinovą geografijos ir kosmografijos srityje. Ir tuojau konferencijoje Tėvas Perezas ir Ferdinandezas Gracia nuoširdžiai pritarė ir užtvirtino Kolumbo planus. Ir nieko nelaukiant sulygta veikia keliauti į Kordovą. Gi Tėvas Perezas davė Kolumbui introdukcijos raštus pas Ferdinandą de Talaverą, karalienės nuodėmklausį, prizadėdamas tuom laiku globotį mažąjį

Diego. Ir Kolumbus, sutvirtintas gvardijono pardušiniu ir palaiminimu, iškeliavo į Kordovą pavasary — 1486 m.

Kolumbus, pribuvęs Kordovon, surado, kad visas sostapylis ir kariuomenė buvo užimti karu prieš Maurus. Bet gi per kardinolo Pedro Gonsalės de Mendoza, Don Alonzo de Quintanilla ir kitų įtakingumą, Kolumbus galutinai gavo įėjimą į karališkus rūmus. Gi Ferdinandui de Talavera buvo įsakyta sudaryti juntą arba sueigą iširti Kolumbo teoriją ir planus. Toji junta buvo laikoma 1487—1488 m. žiemos laikotarpy Salamankoje Dominikonų vienuolyne, šale universiteto. Kolumbus, šalta, bet gi pilna ryškumo išvaizda ir didinga širdim, stoji prieš mokytųjų teologų ir mokslininkų sueigą. Čia Kolumbus nepilnai atidengė savo planus, prisidabodamas, kad panašiai neatsitiktų arba neatsikartotų jam, kaip tai buvo palociuje Portugalijos vyliūgio karaliaus, kurs buvo beveik besisavinęs visus jo planus. Tačiau Kolumbui ir vėl nepasisekė, nes dėl įvairių priežasčių tosios sueigos didžiuma pasmerkė jo projektus ir įtikino valstybę neremti jo užmanymų. Vienatiniai, kurie pritarė Kolumbui, nurodo Tarducci, tai buvo Dominikonų vienuoliai, ypač Tėvas Diego de Deza, buvęs karaliaus Ferdinando nuodėmklausis ir pagarsėjęs teologas Salamankos universitete. Bet gi jų įtakingumas buvo nereikšmingas atmainyti juntos deciziją.

Sekamieji ketveri metai, nuo 1488 m. iki 1492 m. trijų dienų, Kolumbo gyvenime buvo periodas skausmingųjų išmėginimų ir atkartotųjų smūgių. Jis tęsė savo studijas ir pelnė pragyvenimą, darant ir parduodant žemėlapius nenustodamas mintyt ir tikėtis, kad jo projektai anksčiau ar vėliau bus karaliaus bei karalienės užtvirtinti ir gaus reikalinguosius laivus išplaukti vakarų link ir pasiekti Indijos. Tačiau Ferdinandas ir Izabela kol kas buvo labai užsiėmę karu su Maurais. 1491 m. pavasary buvo daromi dideli prisirengimai paimti Granadą, paskutinąją Maurų tvirtovę. Tuo žvilgsniu Kolumbus mažai interesavosi ir nesidomėjo karo išlaimėjimu Ispanijos naudai. Jam gi labiau rūpėjo kas kita, daug svarbesnio ir, kaip rodosi, tam tikslui įstojo militarinė tarnybon, kad tik būtų galima būt arčiau karališkojo sosto. Berods, 1491 m. vasaroj jis ir vėl prisigretino prie sovėrenų ir meldė galutingo atsako. Gi Ferdinandui de Talavera buvo vėl įsakyta sudaryti ir sušaukti juntą ir buvo paskirtas galva naujoje komisijoje. O atsakas užvilktai laikomas ir ilgokai užsitęsęs galop buvo sueigos išduotas: būk Kolumbo projektai esą nepraktiški ir tušti, būk silpnai pagrįsti ir neužsitarnauja valstybės paramos.

Kolumbus, kad ir užtikrintas atskirų juntos narių, ypač Tėvo Diego de Deza, kad pritaria jo planams ir kad parems jį, tačiau jis konsideruoja sueigos deciziją esančią galutina.

Ir po tų visų nepasisėkimų Kolumbus buvo besirengias atsiduoti Prancūzijos interesams ir gerovei. Ir rudeny spalio mėn. 1491 m. jis aplėdo Sevilę ir išvyko La Rabidos vienuolynan. Jo kelionės tikslas buvo paimti savo sūnų Diego atgal į Kordovą, kur galėtų jį palikti globoje antrosios savo žmonos — Enriquezų Beatricės, su kuria buvo susituokęs rudeny 1487 m. Tai atlikęs jis būtų tuojuo išsirengęs Prancūzijon ir triūsėsis gauti audienciją pas karalių Karolių VIII.

Kolumbus, atvykęs La Rabidos vienuolynan, buvo maloniai priimtas Pranciškonų ir kiekvienu atžvilgiu teikta jam nuoširdžiausia užuojauta ir tikriausia simpatija. Gi Tėvas Juanas Perezas, sužinojęs, kad tokie mokytieji vyrai, iš kurių susidėjo junta, ėmė ir atmetė Kolumbo planus, pradėjo nerimauti ir mąstyti — gal kartais klysta ir jis patsai. Tačiau taip nemintijo kitas Pranciškonas, neseniai apsigyvenęs La Rabidos vienuolyne. Juom buvo Tėvas Antonio de Marchena, daug garsesnis ir labiau patyręs žinovas už patį gvardijoną astronomijoje ir kosmografijoje, kurias šakas tyrinėjo visą savo gyvenimą. Ir pirm laiko supažindintas su Kolumbo projektais, dabar jis rįžosi stovėti jo pusėje ir ginti jo planus. Ilgai nelaukus buvo išsiųsta du vienuoliu pašaukti Ferdinandezą Graciją ir Martiną Alonzo Pinzoną. Ir Pranciškonų vienuolyno sienose buvo vėl laikomos konferencijos, labiau įžymėtinos teisingiems tikslams ir, kaip pasirodė, tai rezultate buvo pasekmingesnės ir efekualesnės nei pačioji oficialinė teologų ir mokslininkų junta Salamankoje. Sakomoje konferencijoje nebūta pasidalinusių nuomonių: dvejetos vienuolių ir dvejetos pasauliečių nuomonės pilnai sutiko ir sulygo su Kolumbu. Ir persitikrinę, kad pasirizimas yra tikrai galimas ir nenorėdami, tad būsimoji garbė tektų Prancūzijai, jie sutarė, kad tuo svarbiuoju ir neatidėliotinu reikalu patsai Tėvas Juanas Perezas asmeniai vyktų pas karalienę Izabelą. Jis tai buvo pirmiau jos nuodėmklausis ir jis numanė geriausia, kad didinga jos siela atidara išmintingiems jo patarimams. Ir prašant Kolumbo pasilikti vienuolyne, Tėvas Perezas parašė laišką karalienei Izabelai ir įgaliauvo Sebastijoną Rodriguezą, vairininką laivo Lepi, vykkti į Santa Fe ir jį įduoti karalienei Izabelai, būnančiai tuo laiku Santa Fe su Ferdinandu ir augštaisiais visos valstybės vyrais.

Praslinkus keturiolikai dienų, sugrįžo Sebastijonas Rodriguezas su laišku nuo karalienės.

Tame laiške karalienē Izabela nuoširdžiai dėkojo Tėvui Perezui, kad interesuojasi Kolumbu ir prašė atvykti pas ją asmeniai apkalbėtų ir aptartų visus sakytuosius projektus. Ir Tėvas Perezas neturėjo sunkenybių išgauti audenciją pas karalienę Izabelą. "Tai buvo gal pirmutinį kartą", rašo Tarducci, "kai Izabela girdėjo bei klausėsi tų projektų paremtųjų tokiu didingu jiems atsidavimu ir neatsigėrėtina elokvencija. Ji tai atjautė vienuolio argumentų galingumą savo širdin priimdama tąsias aukštąsias viltis, kurics per jo iškalbingumą prieš ją spindėjo. Ji teikėsi paliepti, kad Kolumbus būtų gražintas pas ją ir, kadangi jis neturtingas pinigais ir drabužiu, tai įgaliavo vienuolį iš izdo gauti 20,000 maravidų ir juos perduoti Kolumbui, kad galėtų sau turėti ir užlaikyti mulą kelionei ir apsirėdytų drabužiais tinkamais stoti prieš jos sostą".

Kai Kolumbus atvyko į Santa Fe, tai karalienė Izabela priėmė jį didingu malonumu ir sveitingumu. Ir, žinodama, kad jis turėjo pirmiau tvirtus draugingumo ryšius su Don Alonzo de Quintanilla, ji tai parėdė, kad pertrauktieji ryšiai būtų atnaujinti. Tuo gi pačiu laiku buvo įkurta naujoji komisija tartis su Kolumbu, kokiomis išlygomis sutiktų jis pradėt būsima ekspedicija. Tai čia ir prasidėjo naujosios sunkenybės ir nemalonumai. Ir naujoji komisija pareiškė, kad drąsusis avantiūristas reikalaua per daug savo daliai, k. a. visų atrastųjų žemių pusės rojalumo ir vieną dešimtą dalį iš visų pajamų bei pelno. Delto Talavero raportas karalienei žymėtinai pasiūlymu atmesti tas visas kondicijas, kaip per daug išpūstas ir nesąmoningas.

Kas nors gali paklausti: kam gi Kolumbus reikalavo sau vienos dešimtos dalies visojo pelno? Štai kame dalykas. 1489 m. pavasary jis sutiko dvejetą Pranciškonų, atvykusių Ispanijon iš Šventosios Žemės. Tai iš jų Kolumbus dažinojo vargingas kondicijas visoje Šventoje Žemėje, kurią per šimtmečius sergėjo ir globojo Pranciškonai, žinomi, kaip oficialiniai paskirtieji Šv. Žemės sargai. Jis tikėdamas, kad plaukiant vakarų link turės pasiekti Indijos, tuo pačiu įgavo idėją, kad pasiekęs Indijos galės jis tęsti savo kelionę tolygiai nustatytu keliu, galutinai per sausumą ateis Mažojon Azijon ir tokiu būdu įstengs iš Maurų atvaduoti bei atimti Šventąsias Vietas. Tokiems sumanymų įvykinimams reikalinga buvo didelės pinigų sumos. Vien delto Kolumbus ir reikalavo tiek daug. Gi paselkmės buvo nepalankios ir pertraukta visi tarimosi būdai. Ir Kolumbus tai išgirdęs pasirijo vėl vykti Prancūzijon.

Tuo tarpu Don Alonzo de Quintanilla pradėjo viešai garsinti žymėtinuosius Kolumbo sieki-

nus. Su Don Luis de Santangel'iu, karalienės izdininku, ir Tėvu Juanu Perezu, jis pasiskubino pas karalienę Izabelą. Ir visi trys atsiliepė į ją, pragrįsdami, kad Kolumbo žinyba yra pamatuota ir nušviesdami, kokios tai garbės suteiks Ispanijai atsiekus vykinamąjį Kolumbo tikslą. Ir jų atsiliepimas nebuvo veltas. Ji, be atidėliojimo, sutiko priimti sakytąsias Kolumbo išlygas ir tuoju išsiuntė žygūną gražinti jį pas ją. Galutinai ji išgavo sutikimą ir karaliaus Ferdinando, kurs iš pat pradžių buvo priešingas visiems Kolumbo projektams ir kurs dabar netik kad sutiko, bet davė ir pažadą suteikti Kolumbui gausią paramą. Čia irgi abejoti negalima, kad Tėvas Juanas Perezas pirm laiko buvo karalienei Izabelai pranešęs Kolumbo planus kas link Šventųjų Vietų Palestinoje. Ir tas, be abejonės, daugiausia nusiųrė Kolumbo siekinių laimėjimams.

Kolumbus, gavęs soverėnę sankeiją ir paramą, reikšdamas nuoširdų dėkingumą, apimtas didelio džiaugsmo, apleido soverėnus gegužės 12 d. 1492 m. ir išsirengė į Palos netoliese La Rabidos vienuolyno. Ir vėl buvo jis sutiktas ir nuoširdžiai priimtas Pranciškonų. Tarducci, pasiremdamas Oviedo autoritetingu, rašo, kad "Kolumbui, atvykus į La Rabidą, buvo darytos didingos iškilmės ir dalyvavo vienuoliai, visi mylintieji ir gerbiantieji Kolumbo asmeni, kaip vieną jų šeimos narių; rengiamose iškilmėse džiaugsmo būta visiems ir iš to, kad jų gvardijonas irgi prisidėjo išgauti soverėnę sankeiją, tatau jo triumfas taipgi yra ir jų laimėjimai."

Nepaprastųjų įvykių subėgimu Palcs buvo paskirtas svarbiuoju uostu, iš kurio rengiamoji ekspedicija turėjo išplaukti. Bet gi pirm vieneriu metų del kai kurių politinių nesusipratimų ištiko sukilimai Palos pilyj, o piliečiams buvo uždėta bausmė savo lėšomis pastatydinti du laivu ir juodu palaikyti valstybės reikalavimams. Tiedu tai laivu ir visa įgula bei įmonė buvo dabar pavesta Kolumbo užmačioms, kuomet trečiasis laivas buvo gaminamas valstybės lėšomis. "Tėvo Juano Porezo draugingumas", sulig Tarducci'o, "ir vėl buvo didžiausia nauda Kolumbui... ir nereikalinga sakyti, kad jis įtempė visas jėgas ir energija savo draugo gerovei: ir tas didžiai pagelbėjo iškilti Kolumbui pagarboje, kokioie jį laikė piliečiai, žinodami, kad jį palaiko ir remia mokytais ir šventasis La Rabidos vienuolyno gvardijonas." Taipgi jo žodžiai pridavė drąsumo ir jūrininkams, kai atsisakinėjo išplaukti su Kolumbu nežinomon okeano kelionėn, kalbėdami, kad žemė yra plokščia ir kad pavojingieji siaubūnai valdą tamsybių marias, praryja visus tuos, kurie išdrįsta žėglioti baisingojo okeano gi-

lumon. Gale irgi per įtekmingasias ir galingasias Tėvo Perezos pastangas buvo parėdyta ir prirengta išplaukimui trys istoriniai laivai — Santa Maria, Pinta ir Nina su 120 drąsiųjų jūrininkų įgula.

Tikriausio dievotumo ir maldingumo sentimentais Kolumbus atliko išpažintį pas Tėvą Juaną Perezą ir iš jo rankų priėmė Šv. Komuniją. Po to, paskirtoje dienoje, gvardijonas ir dėkingasis jo draugas, vyko į Palos uostą, kur, gausingai susirinkus piliečiams, iškilmingai pašventinta ir palaiminta trys laivai ir jų įgula. Rugpiūčio 2 d. naktį kilė kaip tik palankusis vėjas ir rytmečio saulėteky Kolumbus ir jo 120 jūrininkų išžėgliavo į nežinomus kraštus. Buvo tai 1492 m., rugpiūčio 3 d., penktadienis, kuri diena visada minėtina Amerikos istorijoje.

Iš visa ko yra gan aišku, kad Pranciškonai vaidino svarbiausią ir labiausia nusveriančią rolę Naujojo Pasaulio atradime (spalių 12 d. 1492 m.). Gi La Rabidos vienuolynas teisingai pavadintas "Amerikos istorijos kertiniu akmeniu." Tačiau kai kurie nenuvokia, arba nenori pripažinti to dalyko. Net ir Katalikiškoji Encyklopedija dažnai kartojo tokias klaidas, k. a. pripažįstant Tėvą Juaną Perezą buvusiu Dominikonų vienuoliu ir La Rabidą — Dominikonų vienuolynu. Tokių klaidų, žinoma, negalima buvo taip palikti ir jos liko atitaisytos Katalikiškosios Encyklopedijos penkioliktajame tome 779 pusl. Bet gi galima buvo ir be jų apsieiti. Panašių klaidų atsitaiko ir kituose Amerikos istorijos puslapiuose, o kai kuriuose skyriuose Pranciškonai visai neminimi ir kur reikėtų juos pagvildinti plačiau, tai tąsias vietas praleidžiama tylomis. Gi kiek žino ir kas rašė, kad šių (1924) metų birželio mėn. suėjo keturi šimtmečiai nuo prasi-dėjimo sisteminės ir oficialinės misijonorių darbuotės Amerikos aborigenų tarpe? Tai buvo birželio mėn. 1524 m., kai dvylika Ispanijos Pranciškonų, žinomųjų, kaip dvylikos Meksikos Apaštalu, vadovaujant Tėvui Martinui de Valencia, pradėjo didingą atstatymo darbą Azteko imperijos griuvėsiuose. Ir neklystant galima sakyti, kad tųjų keturių šimtmečių laikotarpy nei viena kita misijonorių įstaiga nepadarė ir neuveikė tiek daug gero materialiniam ir dvasiniam abiejų Amerikų išsiplėtojimui, kai Pranciškonų įstaiga. Delto gi, knygyuose, kur yra tiek daug skaitytinųjų knygų tēnose Amerikos Istorija arba Pranciškonų Misijų Istorija Amerikoje, tai jųjų ir tolyginių būsimųjų knygų kiekvienas pirmasis skyrius turėtų būti visada įvardintas: *Kolumbus ir Pranciškonai*.

Pr. Genys.

ATGAIVINKI!

Atgaivinki mane, numylėta žvaigžde,
Oi, nusilpau, sunku man gyventi!..
Kam be requiem tarti baisųjį sudie;
Kam liūsti — nepaaugus pasenti?..

Tu skliautu, kaip belaisvė, skubi visados;
oi, nutilk — kam dar širdį vilioti!..
negirdi, mylimoji, nuoširdžios maldos,
mano maldos — šešėliai migloti...

Bet delko tų skaisčių spindulių nebmatu?!
Užgesai? — Kiek jausta, kiek mylėta!..
Tu gyvybė visa! Valandėles skaitau
be tavęs, o žvaigžde numylėta!

Užgesai širdyje, išnykai iš akių...
Ašarotas dairaus, nors jau švinta dienele.
Kiek nuskrido kartu svajonėlių lakių
pro viršūnes žemaičių kalnelių...

7. VI. 24.

—x—

Vladas Balaišis.

JŪS IŠTIESĖT SAVO PŪSLĖTAJĄ RANKĄ...

(*Skiriu savo mylimiems dėdėms Feliksui,
Liudvikui ir Čičinskams*).

Jūs ištiesėt savo pūslėtąją ranką,
Besiekiant man tikslo brangaus.
Širdyje pastatėt tą aukurą šventą,
Kurs spindi ant žydraus dangaus.

Tas aukuras grožės. Idėjų vainikas,
Supintas iš meilės jausmų.
Jis kruvinų rankų gėlėmis kaišytas
Ir jūsų kilniųjų sielų.

O šventa ta meilė širdy kur liepsnoja,
Varguolio krūtinėj, jautri.
Tegu ji po visą pasaulį keroja —
Juk Tu ją, Aukščiausi, vedi.

Aš gėlių priskinčiau pavasario rytą
Ir siųsčiau kvapiuosius žiedus,
Jei tik suraminčiau skausmų surankintus,
Nuvargintus, darbo jausmus.

Bajorai. VIII. 4. 1924.

—x—

Pr. Genys.

Tylos, kaip saulės, esu išalkęs —
į kovą žirgą jau pabalnojau —
žvaigždynais kelią susieškojau!
Tylos, kaip saulės, esu išalkęs —

13.IX.22.

Pr. Genys.

Vincas Silpnutis.

Paskutinė Styga.

Stygos vėjo
mano širdį palytėjo.
Skausmas gimė,
ir užkimę
saulės tonai nuskambėjo...
Naktys juodos;
šviesios dienos be paguodos...
Mano siela be vilties,
be dainų, be ateities...

Sunkūs žingsniai
vargo perlais išbarstyti,
ašarėlėms vainikuoti,
žemės veide įrašyti,
apgailėti, apraudoti...

Kas nuskinsit
jauną gėlę,
kur širdy, kaip saulė, žydi?

Juodo karsto
šaltą vėlę
atgaivinsit?
saulės šydais
išdabinsit?..

Kam dar liūsti —
laikas busti!
Juodą žemę užkariauti,
dieną tverti, naktį griauti
ir mėlynę
begalinę
širdyje sau paskandinti;
juodą karstą,
šaltą kapą
atgaivinti!..
Laikas. broliai,
nes ligšioliai
tamsia nakti audros nešė!
Buskit širdis,
varpas girdis
tyras, tyras ir galingas,
slaptas, slaptas—nemirtingas!

Tik aš vienas,
kaip našlaitis,
juodą karstą,
tylią žemę
pamylėsiu...
ir gedėsiu
laisvės ryto
saulės perlais
iškaišvto...
žemei trokštančios širdies,
saulei gėstančios vilties...

Telšiai, 6. III. 23.

RUDUO.

Dangus drumsčias, debesiuotas,
Ir nulyja kartkartėms;
Oras drėgnas ir vėjuotas,
Lapai skraido padangėms.
Girios lapai geltonuoja —
Eina šiauris ir žiema,
Medžiai šnabžda, aimanuoja:
— Štai jau baigta — užt gana...
Gal ir tau, brangusis broli,
Dienos gelsta ir ruduo...
Gal ir žiema jau nebtoli,
O tu liūsti gal del to?
Tada kilk pas Visagalį,
Ko prašyti — pats žinai...
Tuomet gausi laimės dalį
Ir ilsėsies amžinai.

Kaunas, 1923, X, 11 d.

—o—

Lukošijų Juozas.

NUVYTO GĖLĖS.

(Sk. nuvytusiai gėlei M. K.)

Daržely gražios gėlės žydėjo,
Vėjas jas glostė, saulė bučiavo,
Darbšti sesutė jas ravinėjo,
Pynė vainikus, dainas dainavo.
Pynė vainikus, dainas dainavo,
Džiaugės, kad gražios gėlės žydėjo;
Bet gėlės baigė jau dienas savo,
Nes rudens šaltas laikas atėjo.
Jau rudens šaltas laikas atėjo,
Šalna jau klojas žemė nuo ryto,
Nuo kietos šalnos ir rudens vėjo
Daržely gražios gėlės nuvyto.

1924 IX-14 d.

Kaunas.

—x—

P. Eriūnas.

TRIOLETAS.

Vos tik žydėję gėlės jau vysta,
Koks grožis plesdenęs širdy jau nurimo —
Tai laikas klabendams vis pirmyn vyksta —
Vos tik pražydę gėlės jau vysta.
Ir neriboti laiko siekimai,
Lyg jūra banguoja del vėjo ošimo!
Kas pakeliu kliūva — verpetais nyksta,
Bet viltis žiba del naujo buvimo.

EI, JŪS GRAŽŪS VYTĒS-VYČIAI!

Muz. A. Aleksio.

Andante.

1. O - vrok mūs brangymjamī - me, gar - bē bū - kiemīš tau - tos,
 2. O - tēp prā - žy - des gelmī kū - mas vī - sy a - kistrank vī - lioj,

su o - balsim: Neisē - sy - nē, pī - myn ei - kiemīš tau - tos!
 taip ir jūs žy - de - kit tau - tai šioj šā - ly - je garbim - goj.

pī - myn ei - kiemīš tau - tos! Ne - pav. sy - kie jē kas klī - do
 šioj šā - ly - je garbim - goj. jūs dar bū - vīstīti Baigū - čia

jū - sy darbams prakīliems, ankīstī žī - bin - tā ī - kē - les
 tē žy - dē, kī - stī vī - sa - dos, ei - jūs, gražūs vytēs, vy - čia.

bū - kie kel - keliem vī - siems, bū - kie kel - keliem vī - siems.
 kel - kit vī - siems, kel - kit vī - siems.

Amato *lia, lia, lia, lia, lia, lia, lia, lia, lia, lia.*

Ei, Jūs gražūs Vy-tės Vnīnai, kelkit vārda Lie-tv-ros. Ei

lia, lia, lia, lia, lia, Eja, lia. Ei, Jūs gražūs Vnītai, Vy-tīs, vy-ēnai, kelkit vārda Lie-tv-ros. Ei, gražūs Vy-tīs!

gra-zūs Vy-tīs! Ei, gražūs Vnīnai! *lia, lia, lia, lia, lia.*

kelkit vārda Lie-tv-ros! Ei, gražūs Vnīnai! *lia, lia, lia, lia, lia.* Ei, gražūs Vnītai, Vy-tīs! Ei, kelkit vārda Lie-tv-ros!

lia, lia, lia, lia, lia, lia, lia, lia, lia, lia.

lia, lia, lia, lia, lia, lia, lia, lia, lia, lia. Lie-tv-ros. Ei, Ei, Ei.

lia, lia. Gražūs Vnītai! Gražūs Vnīnai!

Kelkit vārda Lie-tv-ros, kelkit vārda Lie-tv-ros!

Garri Strongo.

Krantų Plėšikai.

(Vertė J. Vaidevutis).

(Taša).

III.

Bėgančiam — vienas kelias; vejančiam — šimtas kelių. Bėgantis gali sustoti tik kada būtinai reikalinga, o vejantysis turi stoti kiekviename žingsnyje. Tai žino kiekvienas medėjas.

Na, o kokis vijimas gali būti jūrų platybėje! Puikuolis "Albatrosas" tai patyrė, ką reiškia vyti greitai bėgantis priešas.

Jei kapitonas Šturmas būtų tikrai įsitikinęs, kad "Vulkanas" plaukia į Konsepsioną, vakariniame Pietinės Amerikos krante, tai vijimasis būtų daug lengvesnis buvęs.

Persitikrinimui reikėjo užėti į kai kuriuos uostus.

Šturmas numanė, kad sukti į Europos uostus neužsimoka: nors ir suiręs, pasenęs ir blogai aprūpintas "Vulkanas", — vis tik galėjo be sustojimo nuplaukti keletą tūkstančių mylių.

Dauguma laivų, plaukiančių iš Europos į Pietinę Ameriką, užsuka į Kanarų salas arba Žaliąjį Ryšulį. Taigi čia ir pasuko Šturmas — neveltui. Šv. Vincento uoste sužinojo, kad "Vulkanas" buvo ir penkios dienos atgal išplaukė tiesiai į Kapų-Gorną.

Papildęs aruodus anglimis ir panaujinęs vandenį "Albatrosas" tuoj leidosi į kelionę. Pasitikėdamas didesniu "Albatroso" greitumu, Šturmas manė aplenkti, pamažu einantį "Vulkaną", kurio mašinos jau rengėsi griūti.

Suprantama, kad, plaukiant per Atlanto vandenyną, sargybinis sekė, kiek galėdamas, "Vulkano" pėdų, ir pamačius toli, kad ir nevisai panašų į "Vulkaną", Šturmas tuoj suko prie laivo.

Bet "Vulkano" ir pėdų nebuvo žymu, nors ta vieta ir turėjo keliauti. Šturmas vis labiau nerimavo, manydamas, kad Anselmas jau bus paskandinęs savo laivą.

Štai ir Ugninė Žemė, o apie "Vulkaną" jokių žinių. Pakeliu esančiose, patagonų ir argentiniečių, sargybose sužinojo, kad paskutines tris dienas nebuvo matyti jokio tristiebio dviem dumtraukiais laivo, — toks buvo "Vulkanas."

— Tai mūsų Anselmas, — pamanė Šturmas, — plaukioja dar jūrose, jei dar nelabasis jo negriebė. Tai nieko — palauksime.

Praėjo keletas dienų. "Albatrosas", kaip sargybinis laivais, išlėto plaukinėjo, pavojingiau-

siuose pasaulyje, Ugninė Žemės vandenyse.

Vieną dieną, apie vidurdienį, sargybinis suriko:

— Laivas matyti!

— Kokis? — linksmai paklausė Šturmas.

— Dar neišmatyti, — atsiliepė.

"Albatrosas" permaining linkmę, pasuko į pamatyto laivo pusę.

— Būrinis, tristiebis, — pranešė po pusvalandžio sargybinis.

— Žiūrėk gerai. Dumtraukiai ar yra?

— Yra, yra — du. Tiktai laivas plaukia būrėmis, ne garu varomas.

— Visu greitumu pirmyn! — suriko Šturmas. — Esu tikras, kad tai mūsų draugas.

Nepažįstamas laivas, pamatęs "Albatrosą", tur būt, nusigando ir norėjo pabėgti, bet kapitonas Šturmas netaip lengvai apgaunamas: naršus jūrininkas suprato, kad tai tikrai yra "Vulkanas", delto nenorėjo grobio paleisti iš rankų.

— Signalizuokite! — įsakė. — Tegul guдруolis parodo savo veidelį.

Ant "Albatroso" stiebų tuojaus atsirado keletas margų vėliavų, kurios tarptautinėje jūrų kalboje reiškė:

— Kaip vadinasi laivas? Po keno vėliava plaukia? Kur plaukia?

Atsakymo nebuvo, tik ant vejamojo stiebų atsirado dar keletas būrių: norėjo greitumu gelbėtis.

— Tur būt, sąžinė negryna,—tarė Šturmas. — Na, gerai. Patys kalti. Išraskite patrankas! Rengkitės kovon!

"Albatrosas," matomai, artinosi prie pabėgėlio, kuris tesinaudodamas būrėmis (mašinos, tur būt buvo sulūžusios), daug lėčiau plaukė.

Po valandėlės "Albatrosas" buvo tik keletą šimtų sieksnių nuo pabėgėlio. Per tolžiūrį aiškiai matėsi įtariamasis laivas ir buvo matyti parašas: "Matsų-Mara" Jockogama.

— Gerai, gerai, — nusijuokė Šturmas. — Mane, brolau, tuo neapgausi. Parašas tepadarytas tik pusvalandis ankščiau užtepus pirmutinį parašą. Nori mano mielas Japonų tapti? Bet tai reikėjo kiek geriau atlikti.

Ir vėlei "Albatrosas" signalizavo tam "Matsų-Marai".

— Stok! Nuleiskite būres, laukite atsilankymo.

Dabar ir nuo "Matsu-Maros" pasirodė atsakymas.

— Kokia teise veжатės? Skaitome plėšikais! Ginsimės.

— Signalizuok jiems, Svenai! — tarė Šturmas. — Signalizuok!

"Kapitonas Šturmas velyja viso labo kapitoniui Anselmui ir rengiasi asmeniai apsilankyti!

Vos tai padarius, nuo perkrišto pasirodė debesėlis dūmų: Anselmas gynėsi.

— Nedalėkė, — pastebėjo Šturmas. — Kvailys, nė gerų patrankų nepasirūpino.

Ir, taip pat, paliepė šauti.

— Pasistengk, Števerai, laivo nesandyti, o numušk tiktai vairą, kad turėtų sustoti.

— Sunku. — atsakė senas taikintojas. — Labai supa, kapitone. Žiūrėk, koks oras!

Ir tikrai, besivejant "Vulkaną", virtusį "Matsu-Mara", "Albatrosas" pateko į labai pavojingą vietą. Be to, barometras jau kelios valandos krito ir rodė audrą. Padangėmis smarkiai plaukė juodi debesys; vėjas kaukė, laivas nardė piktose vilnyse.

— Bus audra, — susirūpinęs žiūrėjo į tamšius debesis ir pusbalsiu šnibzdėjo. — Nevisai taip eina, kaip norėtusi. Rodos, nelabasis pade da savo draugams. Jei pabūtų geras oras nors ligi nakčiai, tai tikrai sučiupčiau biaurybę Anselmą. O dabar gali nepigiai kainuoti.

Tuo laiku ir vėl nuo "Vulkano" pasirodė palšas debesėlis, ir po kelių sekundų kaukdama kulka perlėkė per "Albatrosą". Viršuje supoškėjo ir ant palubos pradėjo kristi skeveldros.

— Ot kaip? — sumurmėjo Šturmas. — Lai būna kaip jūs norite. Šauk Števerai!

Subaubė patranka, bet pasiūstoji dovana nesiekė tikslo: šaujant didelė vilnis pakėlusai laivą sviedė ant šono. Tūkstančiai upelių perbėgo per palubą.

— Mašina sugedo, — pranešė, piktam Šturmui, vyresnysis mašinistas.

— Velniop mašinas! plauksime būrėmis. Lange, pasirūpink.

Bet kol ant staiga sustojusio "Albatroso" stiebų pakėlė būres, "Vulkanas", arba "Matsu-Mara" jau spėjo toli nuplaukti: vos buvo matomas tirštuose rūkuose.

Po valandėlės turėjo liauti vijęsis, nes pat-sai liko žaislu įpykintos gamtos. Keletą valandų visa laivo įgula kariavo su šėlstančia audra.

Jei laivas būtų valdomas ne tokio įpratusio jūrininko, kaip Šturmas ir patsai "Albatrosas" nebūtų taip stiprus buvęs, — tai ne pigiai būtų atsiėjusi ta audra. Mat, besivijant "Vulkaną",

priplaukė pavojingiausias vandenys vadinamus Pietų Amerikos laivų kapinėmis, kur krantai nusėti daugybe sudužusių laivų skeveldromis, kasmet ten žūstančių.

Audrai nurimus, "Albatrosas" vėl leidosi ieškoti "Vulkano".

Jau betemstant pamatė "Vulkaną" pusėtinai apgrimzdusį: stiebai sulaužyti, dumtraukiai sulankstyti. Stovėjo.

"Albatrosas" šviesą nukreipė į skęstantį laivą. Šviesiuose prožektoriaus spinduliuose "Vulkanas" išrodė lyg vaiduoklis laivas apdengtas brangakmeniais.

— Žmonių nematyti, — tarė Svenas Langė.

— Tur būt, Anselmas išpildė savo sumany-mą, — sumurmėjo Šturmas. — Bet vis tik turime peržiūrėti, gal laivą dar pasiseks išgelbėti.

Tuojaus nuleido didelę valtį ir keletas ginkluotų jūrininkų, su Svenu Lange, nuplaukė prie skęstančio laivo. "Albatrosas" priplaukė artyn ir nutaikė abi patrankas.

— Laivas apleistas, — riktelėjo Svenas Šturmui. — Radome tik vieną žmogų.

— Gyvas?

— Truputį. Guli ant palubos. Sužeistas į galvą!

— Vežkite šian, — įsakė Šturmas.

Po pusvalandžio sužeistasis buvo pervežtas. Šturmas, pripratęs prie sužeistų ir sergančių, apžiūrėjęs tarė:

— Nieko. Bus gyvas. Jaunikaičio tvirtas kiaušas: išlaikys. Tur būt, kokio stiebo skevel-dra bus užgavus.

Išplovęs, išdezinfikavęs ir perrišęs žaizdą, Šturmas apžiūrėjo nelaimingojo kišenių, kuriuose buvo labai mažai daiktų: nosinė, paišelis, peiliukas, tuščia sena piniginė, šukos. Tai ir visas turtas plikio jūrininko.

Viename iš suplyšusių kišenių užčiuopė dar kokį tai kietą daiktą — popierą. Pažiūrėjęs nenoromis suriko:

— Iš kur tai? Juk tai... tai Genės Strutaitės fotografija.

Antroje pusėje buvo parašyta:

— Genrikui Šaumburgui nuo — Marytės.

Bežiūrinėjant daiktus, rastus kišenėje, piniginėje rado monogramą iš raidžių G. ir Š.; nosinėje toks pat ženklelis išsiūtas raudonu šilku, o peilio kriaunose buvo išpiaustinėtas visas sakinys:

— Atminimui Genrikui Šaumburgui nuo Marytės.

Taigi, be jokio abejojimo "Albatrosui" teko išgelbėti nuo pražūties Genriką del kurio ir buvo ta kelionė.

— Reikia vyruką atgaivinti, — pro dantis tarė Šturmas duodamas po arbatinį šaukštuką romo. Po valandėlės sužeistasis pradėjo atsigausti.

— Kur aš? — silpnu balsu paklausė atsigaęs ir žiūrėdamas į aplinkinius žmones.

— Tarp draugų, — atsakė Šturmas. — Pasakykite, kaip Tamstos vardas.

— Genrikas Šaumburgas, — nedrąsiai tarė atsidusęs nelaimingasis, — iš Hamburgo. O kas jūs? Kokiū būdu mane išgelbėjote?

— Aš Šturmas, — tarė kapitonas. — Išgelbėti pasisekė visai netikėtai, bet apie tai vėliau: tai ilga istorija. Ar Tamsta negalėtumei pasakyti, kas atsitiko su "Vulkanu"? Mano žmonės sako, kad laivas nuskandintas tyčiomis: šonai prakirsti. Ar tiesa?

— O, kapitone! — tarė jisai. — Kad žinotumei kokia tai plėšikų gauja.

— Žinau, žinau, mielas, gana gerai. Pasakok toliau, tik kiek galint sklandžiau.

Pasakojimas tęsėsi nelabai ilgai: Anselmas, pakeliui esančiuose uostuose, pardavė veiktas prekes, siunčiamas į Konsepsioną, kurios buvo apdraustos labai didele suma. Netoli Ūgninės Žemės krantų laivas kaip ir nuskendo.

Pienburniai jūrininkai, girdomi degtine, nežinojo, ką darą. Anselmui surikus: "Laivas skęsta! Gelbėkitės! girtieji, kaip bepročiai, metėsi į valtį. Kapitonas, du pagelbininkai ir dar keletas žmonių, matyt, susitarę liko laive, kuris nė nemanė skęsti.

Vos valčiai nuplaukus nuo "Vulkano," pasigirdo bausis šauksmas: valtis pradėjo skęsti. Dugne buvo iškiršta skylė ir užkimšta tirpstančia vandenyje medžiaga. Skylė tuoj prakiuro ir vanduo greitai veržėsi į valtį.

"Vulkanas" galėjo gelbėt žūstančius, bet Anselmas nė piršto nepajudino ir nelaimingieji paskui vienas kitą nuskendo.

— Bet, Tamsta, kaip išlikai? — paklausė Šturmas. — Tikiuosi, nebuvai dalyviu to baisaus suokalbio?

— Viešpatie! — piktai atsakė Genrikas. — Žinodami, ką aš pergyvenau, neužduotumėte tokio klausimo. Žinoma, kad nedalyvavau. Juk aš buvau belaisviu; kas valandą mane kankino. Plaukiant per vandenyną dar ne taip kankino, nes reikėjo darbininkų, bet paskutiniomis dienomis kankino be malonės.

"Pusvalandį prieš valtį nuskendimą likau sužeistas į galvą: virsdamas į ką tai susimušiau. Ir tai buvo mano laimė: kapitonas uždraudė gelbėti mane. Gulėjau kraujuose. Kartais apalpdavau, bet atsigaęs jaučiau, kas darėsi laive. Valčiai skęstant, Anselmas kone plojo delnais. "Pui-

kiai staugia! Kaip katinai kovo mėnesy ant stogo!" Taip tasai piktadarys sakė žiūrėdamas į jo pražudytų žmonių mirtį. Kadangi mane skaitė negyvu, tai drąsiai kalbėjosi su savo vyresniųjų pagelbininku, Nironu:

"Laikas ir mums imtis darbo. Liepk skandinti laivą!

"Nironas su laivo dailyde nusileido į laivo apačią, kad nuskandintų laivą, o kapitonas, su likusiais, taisės nuleisti antrą valtį. Vienas jūrininkas pasigailėjęs, priminė, kad negalima manęs palikti ant skęstančio laivo.

"Tai įmesk į vandenį! — atsakė Anselmas.

"Ir taip, antra valtis nuplaukė nuo "Vulkano." Likausi vienas, kol atrado Tamstos jūrininkai.

IV.

Svenui užrašant Genriko pasakojimą ir sustatant protokolą, "Albatrosas" greitai plaukė: norėjo rasti Anselmą su draugais. Veltui: Anselmas kaip į vandenį įpuolė. Šturmas pradėjo manyt, kad piktadarys su draugais rado atilį ten, kur ir "Vulkano" įgula.

Vienok "Albatrosas" dar keletą dienų plaukiojo tose vietose, kartais prisiartindamas prie kranto ir apžiūrėdamas mažas užkampių įlankas, tikėdamas kur nors rasti Anselmą su draugais.

Vieną rytą plaukiant pro plikas uolas, kurios sudarė tikrą salyną iš mažų salučių, sargas pranešė, kad vienoje saloje matos vėliava.

Spėdami tai esant Anselmą, pasuko prie kranto. Nepoilgo pamatė apgriuvusią pirkele, o pas ją tris didelius kryžius.

— Kas tai būtų? — tarė Šturmas. — Trys metai atgal tų kryžių nebuvo.

— O dabar yra! — atsakė Svenas.

— Reikia apžiūrėti. Nuleiskite valtį!

"Albatrosui" sustojus, valtis nuplaukė prie kranto, kur vilnys pašėlusiai daužėsi tiesdamos ant kranto nuostabiai puikų kilimą iš jūrų augmenų.

Pirmutinis kryžius buvo kreivas su parašu: "Gansas Mėmelbergas nuo būrinio laivo" "Al . . .". Likusios parašo dalies nebuvo; lentos daugiau kaip pusė buvo numušta.

Antras kryžius buvo visai be parašo.

Bet priėjus prie trečiojo kryžiaus, Šturmas net riktelėjo iš nuostabos: visas kryžius buvo apdengtas lyg ieroglifais, kreivomis raidėmis.

— Žiūrėk, žiūrėk, Svenai! — riktelėjo Šturmas stovinčiam šale, pypka dantyse, pagelbininkui. — Juk tai visa istorija!

— Tai skundo aktas, kapitone! — teištare Svenas.

JUOZAS ANDZIULIS,

“Tėvynės Sargo” (Lietuvoj) Redaktorius, ateitininkas, jaunimo prietelis, socialistų peilis, ypač per rinkimus į Seimą ir savivaldybes. Karo metu jaunas moksleivis sunkiai nuo vokiečių kalėjime kentėjęs už lietuvių tautinės sąmonės kėlimą. Nuo 12 metų amžiaus pradėjęs knistis į spaudą, toje srity šiaudien labai pasekmingai darbuojas redaguodamas Krikščionių Demokratų savaitinį organą — “Tėvynės Sargas.”

Tiesa, kryžiaus parašas galėjo būti ir istorija ir skundu.

“1882 m. Kovo trečią dieną, — tais žodžiais prasidėjo skundas giliai įpiautas į kryžiaus medį su peilio geležte, — sukilusi įgula, tr’stiebio laivo “Alena” iš Bremeno, apiplėšė kapitoną Joną Strutą ir iškėlė su jūrininkais Gansu Mēmelbergu ir Ulriku Gauzeru į šį dyką kraštą, ap rūpinę menku maistu. Mēmelbergas buvo sužeistas į krūtinę gindamas savo kapitoną ir po savaitės numirė. Palaidotas ant kranto. Po trijų mėnesių išėjęs iš proto pasidarė galą ir Ulrikas Gauzeris, pasikardamas pirkioje. Aš rašant’s šias cilutes, Jonas Strutas, likęs vienu šioje saloje, prigulinčios prie San Diego salyno, ir neturėdamas vilties išsigelbėjimui, savo rankomis palaidojo Ulriką, prisitaisiau kapą ir sau. Jei mirtis patiktų mane toli nuo šios vietos, tai radusis kaulus prašau palaidoti pas draugus miegančius amžinu miegu. Jonas Strutas — “Alenos” kapitonas. 1883 m. Sausio mėnesio.”

— Juk tai atsitiko tik praeitais meta’s! — sušuko Šturmas. — Tai va kur, senas mano draugas, pabaigė tu savo dienas. Tai delto nesugrižai į Hamburgą prie mylimos šeimynos,

— Kapitone, — tarė vienas lydėtojų jūrininkų, — bet duobė, Struto iškasta, tuščia. Gal jįsai nepalaidotas.

— Paieškosime! — teištare Šturmas, zengdamas į stovinčią netolimais, apgriuvusią, pirkele.

Neilgai reikėjo ieškoti: vos peržengus slenkstį, pamatė ant suolo gulintį žmogaus skeletą, pridengtą jūrininko rūbais jau visiškai suplyšusiais.

Tai buvo Struto, Genės tėvo, palaikai.

Šturmas tuojaus liepė ne’aimingąjį palaidoti jo paties nurodytoje vietoje, ant jūros kranto, po kryžiumi su kaltinamuoju aktu.

Peržiūrėjus kambarį, rado keletą velionies daiktų; jų tarpe ir mažas maldų knygeles. Jose buvo daug prirašinėta paišeliu. Peržiūrėjimui jų užrašų Šturmas išsėdėjo savo kajutoj visą naktį.

Ryto metą, išėjęs ant palubės, pasišaukęs Sveną tarė:

— Plaukiame į Kalifornija.

— Tai ir gerai! — atsiliepė tasai.

— Aš sužinojau labai daug iš Struto užrašų, — tęsė Šturmas. — Nelaimingąjį apip’ėšė. Jis buvo radęs aukso.

— Mm! — numykė Svenas. — Aš maniau, kad rado ne auksą, bet mirtį.

— Taip, bet ankščiau buvo radęs aukso! — prieštaravo Šturmas. — Kokia tai labai supainiota istorija, kurioje man ne visa aišku. Labiausia įsimašymas to, kaip jis... To, Korado, valkatos iš Argentinos!

Matyt, vienas aukso ieškotojas, penki metai atgal, indietis, giminės “Maia”, žemėje rado turtingą auksu vietą ir, nežiūrėdamas gyvybei gresiančių pavojų, surinko keletą pūdų aukso. Bet išsigabenti neįstengė: indiečiai sukilo prieš meksikiečius ir užpuolė aukso ieškotojus visus užmušė. Išsigelbėjo tiktai vienas žmogus; auksą užkasė. Tai buvo vokiečys Robertas Kerenmanas. Jisai manė kada nors sugrižęs pasiimti savo turto.

“Sutikęs kapitoną Strutą pasakė ir jam tą padaryti, — kviesdamas sudaryti bendrovę, kad galėjus išgauti paslėptą auksą. Strutas turėjo duoti kelionei išlaidas ir surasti apsaugai žmones, o Kerenmanas — parodyti auksą, kainuojantį keletą milijonų.

“Toliau neaišku: ar tai Strutas nedasako, ar tai... vienu žodžiu, negalima suprasti.

“Prie jų prisiplakė kokis tai Korado. Tasai tapo trečiu nariu, ir visi trys iškeliavo ieškoti slėpinio. Matyt, Kerenmanas nepasitikėjo Koradu: tos vietos, kur buvo paslėptas auksas, brėžinį perpiovęs pusiau ir pasidalijo su Strutu.

“Baigiantis kelionei, Korado, matyt, nesitenkindamas trečia dalia, rįžosi vienas-tai gauti ir

uzmušė Korenmaną. Tai laukė ir Strutą, bet susipratęs pabėgo.

“Tokiu būdu Korado tegavo tik vieną plano dalį, antroji — štai. Be šios dalies jis negali rasti aukso ir, jeigu tik kas nors netyčiomis jo neužėjo, dabar tebeguli ten paslėptas.

“Strutas žuvo, matyt, iš priežasties to praieikto argentiniečio: iš užrašų galima pastebėti, kad tarpe “Alenos” jūrininkų buvo keletas Korado pagelbininkų.

“Sužinoję apie Struto su Korado pyktį, pakėlė maištą ir išsodinę Strutą su draugais tuščioje saloje patys sugrįžo į Kaliforniją, kad drauge su Korado ieškoti Korenmano aukso.

“Jei Strutas būtų neišsiuntęs į Europą antrą plano dalį, tai auksas jau senai būtų buvęs tų plėšikų rankose. Supranti?”

— Suprantu, — atsiliespė Svenas.

— Aš manau, — tęsė Šturmas, — kad galėsiu atrasti užslėpimo vietą: mat, seniau esu buvęs Kalifornijoje. Tarpe indiečių “Maia” turėjau ir draugų... Kaip tu manai, — ar nepasisiekti mums ši tą nuveikti?

— Delko ne? — atsiliespė Svenas.

— Taigi tuoj leidžiamės į pietinę Kaliforniją. O toliau matysime, ką daryti. Korenmanas įpėdinių nepaliko, o Struto liko našlaitė Genė. Vadinasi, tasai auksas yra jos kraičiu. Kam jį turi žūti, arba kas dar blogiau, patekti į plėšikų rankas? Mes, Svenai, radę galime atiduoti Genei, dukteriai mūsų seno draugo, kaulus kurio nesenai palaidojome. Ar ne taip?

— Žinoma, kad taip! — atsakė Svenas. — Kas tiesa, tai tiesa! Na tai į Kaliforniją, kapitone!

— Tik niekam nesakyk apie tai. Ypatinai Genrikui Šaumburgui!

— Gerai, kapitone!

Ir “Albatrosas” pasileido į Pietinę Kaliforniją, kuri galėtų žemės rojumi būti, jei nebūtų rankose išsigimėlių, tinginių ir plikų, bent gudrių meksikiečių. Kelionė sekėsi, tik norint įplaukti į vieną Meksikos uostą išėjo nesusipratimas: iš uosto išplaukė eldija, kurioje sėdėjo margai išsipuošusių valdininkų.

— Ko reikia, Tamstoms? — paklausė Šturmas, eldijai priplaukus prie laivo ir valdininkams sulipus aukštyn.

— Įsakymu generolo Domingeco Tamstos laivas konfiskuojamas su visa jo įtalpa! — tarė Meksikos karininkas su trikampe kepure.

— Ką? — lyg nenugirdęs suriko Šturmas. — Mano laivas konfiskuotas? Kokia teise? Kuo remiatės?

— Nesikarščiuk, tamšta! — atsakė pabūgęs karininkas. Bus atlyginta už laivą. Neno-

rėtumėm konfiskuoti, bet laivas reikalingas mums.

— Kam jums?

— Prezidentui Domingecui, — atsakė karininkas.

— Vyrai, prie pompų! — suriko piktas Šturmas. — Nuplaukite nuo lubų tą šlamą!

Jūrininkai, kurie tą rytą rengėsi, su pagalba milžiniškų garinių pompų, mazgoti laivą, nelaukė antro paliepimo. Akimirka — ir, ant išsipuošusių Meksikos povų, pasiliejo vanduo, kuris parmetė juos ir užslopino šauksmą. Eldijoje pakilo triukšmas.

Kas žin kas iššovė.

— Meskite į vandenį! — įsakė Šturmas.

Ir nelaimingieji konfiskuotieji nulėkė į šiltą įplaukus vandenį linksmai jūrininkams bejuokaujant.

Eldija turėjo sugaudyti netik žmones, bet ir jų trikampes bei portfelius beplaukiojančius po uostą.

— Kapitone, atplaukia kreiseris! — tarė Svenas.

Tiesa, iš mažos įlankos išlindo nedidelis krantų apsaugos kreiseris mesdamas tirštus dūmų kamuolius. Pasikėlė baltas dūmų debesėlis ir kaukdama kulka perlėkė per “Albatrosą”.

— Visu greitumu dešinėn! — įsakė Šturmas. — Kreiserio nestengsime nugalėti.

“Albatrosas”, vos nepapuolęs į sląstus, nērė iš uosto. Kreiseris pradėjo sunkiai vyti. Toliau tarp abiejų laivų pradėjo mažėti. Kreiseris vis artyn vijosi “Albatrosą” ir jo kulkos, laikas nuo laiko, krisdavo netoli laivo.

— Kas čia tik yra? — paklausė Svenas.

— O ką aš galiu žinoti? — atsiliespė piktas Šturmas. — Tur būt, paprasta istorija su jų prakeiktais karais. Mums išplaukiant iš Hamburgo čia prasidėjo maištas. Prezidentu buvo Porfirijus Diacas — galvažudys pirmo numerio. Prieš buvo generolas Domingecas. Numanu, kad buvo ginkluotas susirėmimas. Domingecas apsišaukė prezidentu.

“Laivynas likosi Diaco pusėje. Taigi, dabar Domingecui reikalingi laivai; delto ir sumanė konfiskuoti kiekvieną laivą įplaukusį į insurgentų sritį. Žada užmokėti visai nē nemanydamas apie tai. “Albatrosas” būtų geras kšnis. Bet greičiau sudraskysiu savo puikuolį, negu atiduosiu į rankas Meksikos plėšikų.

— Bet kreiseris jau mus priveja!

— Ne taip greitai! Jų artileristai neverti nē supuvusio skatiko ir aš manau, kad bus galima pabėgti. Kad tik galėjus pasiekti, va, tą salutę.

“Albatrosas” drąsiai šaudė į kreiserį iš abiejų patrankų. Šiuo kartu senukas Števeras pa-

rodė savo gabumą: dvi granatos įlindo į kreiserio šonus.

— Laivas iš dešinės! — suriko sargas.

— Žuvome! — sumurmėjo Svenas. — Patekome tarp dviejų ugnių. Nėpabėgsime. Ir ko tu, parše, čia dar sukinėjiesi?

Labai smalsus ir visur kišantis savo nosį junga Petras, Sveno anūkas, gerai pelnė, — kulturtas nusirito nuo dėdės paglostymo.

— Šarvuotlaivis! — šaukė jūrininkai.

Tikrai, nuo salos, kurios vingiuotuose kraštuose Šturmas manė pasislėpti, išplaukė kariškas laivas. Rodėsi, einąs skersai kelio "Albatrosui".

— Valio! — suriko Šturmas. — Laimėjome. Tai ne priešas, bet draugas!

Tai buvo Meksikos valdiškas šarvuotlaivis "Konkordija". Užmatęs tvirtą priešą insurgentų kreiseris permainė linkmę ir pradėjo kiek galėdamas tolintis.

Bet besivejant "Albatrosą", įplaukė į labai pavojingą vietą prie kranto ir dabar reikėjo sukinėtis seklumon. Šturmas užmatęs blogą priešą padėtį šoko pirmyn ir pradėjo šaudyti.

Viena kulka pataikė į kreiserio vairą ir insurgentų laivas, negalėdamas valdytis, sustojo. Tuo laiku atplaukė ir valstybinis šarvuotlaivis. Subaubė toli šaujančios patrankos. Nuo kreiserio pasirodė stulpai dūmų — degė. Po pusvalandžio nuo kreiserio pasigirdo sprogimas: užsidegė parako sandėlis. Įgula spėjo pabėgti.

— Neplėšite daugiau! — tarė Šturmas žiūrėdamas į skęstantį kreiserį.

— Kapitone, nuo šarvuotlaivio atplaukia valtis su karininkais! — tarė Svenas Langė.

— Del visa ko užtaisykite pompas! — įsakė Šturmas. — Gal ir tie norės laivą konfiskuoti.

Bet nereikėjo pompų pagalbos. Admirolas Toridas norėjo sužinoti tik smulkmenas to atsitikimo ir prezidento vardu padėkojo "Albatroso" įgulai už pagalbą. Valtis sugrižo atgal. Šturmas nuplaukė prie "Konkordijos" asmeniai pasikalbėti su admirolu. Sugrižęs linksmai trynė rankas.

— Visa gerai, Svenai! — sakė jisai, — admirolas Toridas davė rekomendacijos laišku Pietinės Kalifornijos valdžiai. Jei sumanytumėm keliauti į šalies vidų, ieškodami Genės dalies, tai duosią ir pagalbos. Patekome kaip tik laiku.

— O aš manau, kapitone: geriau mums vieniems veikti. Juk negalima nė suprasti šiame krašte, kuris sargybinis, o kuris galvažudys.

— Nutilk, urzgl! Visa gerai bus.

Svenas ištraukęs iš burnos pypkę, su kuria niekados nesiskyrė, pasižiūrėjo į ją, pamaišė pirštu pelenus, prisikimšo tabokos ir tik užsirūkęs teištare:

— O man vis viena!

Ir pagrumojo Petru, kurs vėl rengėsi kišti savo nosį į svetimus reikalus. Bet junga laiku pamatė dėduko sumanymą ir spėjo pašokti į šalį.

(*Bus daugiau.*)

Pr. Genys.

NEVERK.

Neverk, sesele,
nors gaudžia sielą,
širdis nors alpsta
gyvent nemiela...
Visi keliausim
į šaltą pilį,
nors jaunos širdys
dar jaučia, myli...

Telšiai, 15. III. 23.

—x—

Jurgis D.

DAINA.

Mačiau ant kranto,
Ant Nemunėlio,
Jauna mergelė
Liūdna sėdėjo,
Ir ašarėles
Gailiasias liejo,
Rankeles laužė,
Ir taip kalbėjo:

"Aš nelaiminga
Jauna mergelė:
Man yr' be gailės
Skirta dalelė —
Aš siratėlė,
Aš apleistoji,
Brangaus bernelio
Nemylimoji!...

"O, Nemunėli,
Ar ir taip vargo,
Senoj gadynėj,
Ant svieto margo?..
Ir, ar jaunąsias
Apgaudinėjo
Meiliais žodeliais...
Bet nemylėjo?
Sakyki, brangus,

Man, Nemunēli,
Mūsu galiūne,
Mūs tēvūnēli:
Ar ir senovēj
Mūs, merguzēliu,
Nieks negailējo
Tarp varguzēliu?

“Jei taip — tai vargsiu,
Kaip visos būsiu!
Jei ne — tai tavo
Bangose žūsiu!”

Ir Nemunēlio
Bangos kuždėjo
Senovės buitį,
kurią regėjo...
Mergelė klausės,
Širdis drebėjo:
Pražūt jai jaunai,
Pražūt reikėjo!

Ir kas iš gailės
Iš mūs nežūtų,
Jei Nemunēlio
Pašvestu būtų
Į tą senovę,
Kurią jis žino,
Kurią mergelei
Jau išpažino...
Tuomet paguoda
Ir prijautimą
Turėj' kiekvienas
Ir juo likimą
Palengvint savo
Žiaurų galėjo...
Tuomet mylėti
Tikrai mokėjo!

Ir Nemunēlio
Giliosios bangos,
Susigraudinę,
Kriokia ir rangos —
Senovę, bočius,
Garbę, Tėvynę,
Taip netikėtai
Sau prisiminę!
Ir dar del to jos
Neramios buvo,
Kad merguzelė
Jose pražuvo —
Kuri, it rožė,
Jauna žydėjo,
Kurios dainelės,
Visad skambėjo.

Makrickai,
17—IV—1919 m.

Pr. Genys.

ILGU...

Ko man ilgu, ko liūdna,
ko trykšta ašarėlės?—
jaunystės baltos gėlės
juk skleidžia svajonėles...

Ko trokštu, ko dejuoju?
argi žiedų stokoja;
ar tie kalnai aukštieji
širdies nebevilioja?!...

Kažko geidžiu... gėrybių?
Nėra pasaulio jūjų...
Kas duos sielos jaunuosios
žodelių skambančiųjų?..

Ko taip ilgu? — aukštybių?!
Aušros giesmių, dainužių,
Žvaigždžių šviesių krašto,
ilgų žalių giružių...

8. VI.2 4.

—o—

Vincas Silpnutis.

PRAŽYDO GĖLĖS.

Pražydo gėlės malonios, gražios,
Visur išpinta po laukus;
Pilni darželiai, jų pilnos lankos,
O aplink oras toks jaukus!

Paukšteliai čiulba, zirza bitutės,
Lyg puikių žiedų liepiami,
Vainikus pina jaunos sesutės,
Tik mano širdis nerami...

Jai vėl vaidinas sapnužių dienos,
Už jūrų-marių, už dausų;
Jai liūdna daros, kad ašai vienas
Vargsiu, kentėsiu... — O! baisu!..

Amykščiai,
1924. VII. 10.

—o—

J. Naruševičius.

Skruzdės mažos, bet taip darbščios,
Kad mums verta jas pažinti;
Jos darbštumo bei kantrumo
Gal kiekvieną pamokinti.

Jei nesiseka darbuoties,
Nusiminimas slopina,
Domiai žvilgterk atsidėjęs
Sekdam's tvarką skruzdėlyno,

Kur nekartą palydėsi
Giliai slėgiantį liūdnumą
Ir įgysi sau pavyzdį
Skruzdės ištvermės, darbštumo.

K. Dembskis.

Amžinybės Kelias.

Paskutiniai saulės spinduliai gėso, tik kur nekur mėlsvam dangaus skliaute klajojo nušvies-tas raudona varsa mažutis debesėlis.

Einu. Po kojų klojasi įvairiaspalvėmis gė-lėmis išklotas takelis. Toli, prieš akis žaliavo didelis miškas. Vėjas — gėlių brolis — bučia-vo glamonėjo žiedų galvutes, kupinas tyro ir gar-daus kvapo, kuris jo palytėtas plačiai pasiliejo dangaus erdvėj. Širdžiai taip ramu, gera, jog norėtų ilgai liktis toj pievoj, gėrėtis žiogų čire-nimu, grožėtis nakties prietema ir tais skamban-čiais garsais, kurie tyliai plaukė ten, tolumoje, iš grįžtančių nuo darbo šienpovių.

Takelis vingiuoja tolyn. Čia matosi krūmais apaugęs, tarp žalių pievų išsitiesęs, upelis. Štai lakštingala skleidžia savo melodingą balselį.

Štai ir miškas. Kiek čia prisimena vaizdų, kiek čia dar kūdikystėj praleistų valandų. Šir-dis tai jaučia. Atsisėdęs ant samanoto dugno norėjau pasilsėt, norėjau nors valandėlei pamir-šęs vargus, gyventi laimės gyvenimu. Bet kur tau! Širdis nerimo, ji verkė, bet ko — nežinau. Siela troško atsilsio, bet niekur nesurado. Krei-piaus į žvaigždes, maniau, gal tarp jų surasiaš kelią, išpuoštą laime ir pasigėrėjimu, bet jis ne-sirodė. Klausiau išblyškusių veidu žiūrinčio į mane mėnulio, bet ir jis nenurodė. Tik atlėkė staiga mintis, jog tų kelių ten nesama ir veltui ieškojus, kad geriau grįšti žemėn ir ten eiti tuom siauru takeliu, persiėjus Tiesos, Grožio ir Mei-lės dvasia.

Ir taip pastiprintas Gyvenimo Šaltiniu, einu šiuo žemės takeliu, papuoštu įvairiaspalvėmis gė-lėmis, apaugusiu tankiausiais miškais, o kartais užeinu ir erškėčių klotą takelį. Nesiskun-džiu, nes taip Pažinimo Dvasia man skelbė. Ke-liauju ne vienas, su manim ir gyvenimas, o mu-du persiskirsiva Amžinybės Angoje.

Tykiai, tykiai per pievas,
Per žaliuojančias lankas,
Aš einu

Norint čiulba paukštuzėliai,
Norint gieda vēversėliai,
Man ilgu.

Nors saulutės apšviesta
Pievoj žybčioja rasa
Man ilgu.

Nors vėjelio glostomam,
Žiedų kvapo apimtam,
Man ilgu.

Tol ilgėtis nepaliausiu,
Kol su siela neatjausiu,
Kas kilnu.

Telšiai, 29—IX—24 m.

J. Naruševičius.

KAS SUNKESNIS?

Akmuo sunkus, smėlis sunkus,
Bet neramumas mūs sielos
Sunkesnis yr' už juos abu —
Baisiai mus slėgia visados.

Ir akmenį gali nurist,
O smėlį veik nusivalyt,
Bet neramumas nesiduod'
Lengvai išnykt, nusikratyt.

Akmuo nuskęsta vandeny,
Smėlis taip pat skęsta lengvai,
Bet neramumas nepaskęs —
Paviršiu plauks sieloj laisvai.

Gali, kur nori, pasislėpt,
Į kitą šalį išvažiuot,
Bet neramumas ir tenai
Tave suradęs ims kamuot.

Jei ramią sąžinę turi,
Jos balso visada klausai,
Esi laimingas, o brolau,
Žiūri į ateitį šviesiai.

Jei sąžinė yr negryna,
Siela ramybės neturės,
Negausi laimės, niekados
Siela jos rasti negalės.

Pr. Genys.

ŽVEJAI.

Grazi naktis pavasarėlio;
tylus kvėpavimas gėlių —
motulės meilė — liū-liū-liū
kutena sielą!...

Užgeso ugnys už kalnyno,
laukuos' štai miglos sūkuriais,
lyg debesų, minia būriais,
šešėliais plaukia...

Patylomis, pašnabždomis,
žvejai prie kranto smiltinuoto
į jūrų šalį neribotą
tinklus sau traukia!...

Veda Dv. Vadas Kun. Dr. Ig. Česaitis.

VYČIŲ ORGANIZACIJOS PROGRAMA.

Pirmasis mūsų organizacijos punktas liepia mums auginti rimtą, įsitikinusio kataliko-ės sąmonę gilinant savo tikėjimo tiesas, jas taikinti į visas gyvenimo aplinkybes.

Antroji iš eilės mūsų pareiga — socialis auklėjimos. Apie jį dabar bendrais bruožais tenka kalbėti.

SOCIALIS AUKLĖJIMOS.

Tas yra socialiai išauklėtas, kurs turi teisingas ir aiškias idėjas apie taip vadinamus "socialius klausimus". Kadangi mūsų konstitucija liepia mums dalyvauti viešame gyvenime, susipažinimas su socialiais klausimais yra būtinas.

Bendrai kalbant socialiai klausimai yra tie klausimai, kurie liečia ir interesuoja įvairius gyvenimo laipsnius, o nuo kurių pareina visuomenės taika, pažanga.

Šių klausimų skaičiun įeina religiniai ir ekonominiai klausimai, nors paprastai "socialiai klausimai" skaitomi yra grynai ekonominės rūšies klausimai, nieko neva bendra neturį doriniu žvilgsniu. Kadangi vienok doriniai klausimai visuomet rišasi su socialiais klausimais, gi doriniai klausimai negali neliesti religinės srities, štai delko, Bažnyčia gina savo teisę tarti žodį ir net vadovauti socialiams klausimams.

Tikra prasme socialiai klausimai yra: gimimo klausimas, darbininkų butų (namų) klausimas, tuberkulozos (džiovos) klausimas, alkoholio klausimas, moterų darbo klausimas ir tt...

Ir tų klausimų yra visa daugybė..., bet visus juos pralenkia vienas "socialis klausimas".

Kas tai yra socialis klausimas? — Tai klausimas santykių tarp kapitalo ir darbo, aiškiau klausimas santykių tarp darbdavių ir darbininkų, santykių, kurie įvyksta ir reguliuojasi darbo kontraktu.

Delko šis klausimas pralenkia kitus socialius klausimus?

Nes nuo jo išrišimo paeina likimas milijonų apmokamų darbininkų, tūkstančių darbdavių ir galop, visuomeninė tvarka, ramybė, saugumas, šalies pažanga. Jeigu šis klausimas neteisingai sprendžiamas, kyla nepasitenkinimas, įsižiebia

piktumas, kartais streikai, kurie neša skurdą, vargus.

Darbo kontraktas, socialio klausimo branduolys. — Darbo kontraktas pagrindiniai skiriasi nuo visų kitų kontraktų. Čia nekalbama apie kokią nors prekę, kaip, pavyzdin, namai, laukas, automobilius, bet čia susiduriama su žmogaus Dievo paveikslan sutvorto veiklumu (activity). Enciklika (Šv. Tėvo raštas) *Rerum Novarum* nuolat pabrėžia darbininko vertybę; ir tarptautinis darbo statutas įsprautas į Versalles Sutartį pastebi, trisdešimts metų vėliau po Enciklikos, savo pirmame punkte, kad darbas neprivalo būti lyginamas prekei.

Kas įstabaus, kad darbo kontraktas palieka socialio klausimo branduoliu ir centru!

Jis aptaria pareigas ir vienai ir kitai pusei. Jis reguliuoja dienos darbo valandas; dienos ir nakties darbą; darbo būdą, darbą dienomis ir atskiomis dalimis; mokesčių aukštumą ir atmokėjimo būdą, ir tt.

Tai kas liečia darbdavio turtą, juo labiau liečia darbininko likimą, interesuoja jo vertybę, laisvę, sveikatą, jo šeimynos gyvenimą.

Darbo kontraktas kiekvieną dieną tobulinamas, vis aiškiau ir aiškiau apsibrėžia, kad išvenkus nesutikimų, kad suradus susitaikinimo priemonių ginčams iškilus.

Visos darbo salygos išdėstomos kontrakte, kurs yra darbo statutas visai darbininkų armijai.

Ta darbininkų armija nėra palaida darbininkų minia; ji dažniausiai susiorganizuoja į uniją. Darbdaviai taip pat sudaro savo uniją. Tos dvi unijos, darbininkų ir darbdavių, yra tikrai susiorganizavusios į profesinę korporaciją, kuomet jos turi mišrą komisiją.

Mišroji komisija ir darbo statutas. — Mišroji komisija yra susirinkimas delegatų iš darbininkų ir darbdavių pusės savo profesijos reikalams aptarti, diskutuoja ir apsversto kolektyvio kontrakto abejotinus paragrafus, sutaikina iškilusius nesutikimus.

Mišroji komisija, nuo karo laikų, turi suvaidinti svarbią rolę kapitalo ir darbo klausime. Naujų reformų laukiama. Darbininkų organizacijos reikalauja tiesioginio dalyvavimo dirbtuvių vadovybėje, nešamo pelno pasidalinime. Šis klausimas yra labai opus. Mes turime katalikų socialės mokintuvės nurodymus.

Iš šios trumpos socialio klausimo apžvalgos matos svarbiausios idėjos su kuriomis mums reikia aiškiai ir teisingai susipažinti: socialio klausimo savoka, profesinė organizacija, mišroji komisija, kolektyvis kontraktas, galop darbo statutas.

Be teoretinių šiais klausimais žinių, reikia pažinti *profesinių organizacijų istoriją* Jung.Valstybėse ir svetur. Mes nesuprasime socialės evoliucijos pastaraisiais metais, jeigu nieko nežinosime apie socialistinį sindikalizmą Prancūzijoje, apie trade-unionizmą Anglijoje, krikščioniškąjį sindikalizmą Belgijoje ir tt.; jeigu nesupažinsime, iš antros pusės, *su kapitalizmu*, jo didelė role moderniškoje ekonomijoje ir jo išnaudojimai.

Tuos visus klausimus riša Socialės Mokintuvės:

Liberališkoji Mokintuvė,
Socialistinė Mokintuvė,
Katalikiškoji Socialė Mokintuvė.

Reikia pažinti, kame yra skirtumas tarp tų mokintuvių. Dėliai savo ignoracijos labai dažnai katalikai leidžia save vadžioti liberalams ir socialistams, palaiko nuomones nedoras, pagoniškas, griežtai priešingas teisybei.

Pilnas socialis auklėjimos liepia susipažinti ir su socialiu įstatymų rinkiniu, kur randame įstatymus, dekretus surinktus į darbo kodeksą, kur kalbama apie Valstybės įsikišimą į darbdavių ir darbininkų santykius beginant darbininko teises, apsaugojant ypač darbininkę moterį ir vaikus.

Socialis sensas. — Galop, reikia auklėti savy socialį sensą, socialę sąmonę. Socialis sensas yra bendrų interesų nujautimas, solidarumo, vienybės ir žmonių tarp savęs priklausomybės sąmonė. Kas turi tą sensą, tas nejučiomis prieštarau egoizmui — savymeilei, atskirų asmenų savinaudai — individualizmui, tas paseks ir gins tos visuomenės reikalus prie kurios mes priklausome.

Socialis sensas tad yra teisingumo ir meilės jausmas, labai švelnios meilės nujautimas.

Enciklika Rerum Novarum, socialių studijų pagrindas. — Kas bus pagrindas ir regula mūsų socialėms idėjoms?—Enciklika *Rerum Novarum*, apie "Darbininkų Padėtį".

Tas didysis Leono XIII dokumentas, neginčijamo aktualumo raštas, nors 1891 m. pagamintas, bus visuomet atvira knyga, visuomet jos klausimės ir jos klausysimės. Kas ją moka skaityt ir suprasti, ji praveria begalinius horizontus, ryškiai nušviečia kalbamuosius klausimus.

Ar ne svajonė? — Žvelgiant į socialio auklėjimos trumpai užbrėžtą programą, rodos, nėra nei laiko nei galimybės ją išieiti. Netiesa.

Mūsų susirinkimus mes dažnai paverčiame vienais raportais iš balių, šokių. Rodos, gyvenimas nebūtų vienas pakvaišęs šokis orgija, trukšminga puota. Mes augame metais, bet mes

nebrestame protu. Suprantu ir sutinku, kad jaunuomenė turi išmintingai jungti džiaugsmą ir rimtą galvojimą. Nesuprantu, kad iš Vyčių susirinkimų reiktų išmesti rimtus svarstymus, bėgamąsias gyvenimo problemas. Kodėl mes negalėtume savo susirinkimuose paskirti bent 10—15 minutų socialiems klausimams? Per metus laiko mes galėtume perskaityti lietuvių ar anglų kalba trumpesnius ir prieinamai parašytus socialio klausimo vadovėlius, įdomias brošiūras. Labai dažnai mes galime pasikviesti į savo susirinkimus kompetentingus prelegentus, kurie mums nušviestų tą ar kitą socialę problemą. Juk šiandien, ačiū Dievui, Vyčiai turi nemažą inteligentų skaičių, ypač teisininkai — advokatai šią sritį geriau už kitus pažįsta. Kodėl mes nepasinaudojame jų ir kitų žinija? Mes dažnai verkšlename, skundžiamės. Ar mes kūdikiai? Naudokimės kiekviena proga. Jų labai daug. Norėkime jas godžiai pasigauti, ypač ten, kur jos mums prašyte prašosi.

MANO VIZITOS

pas Springfield'o ir Westville's Vyčius.

Rugs. 21 d. man teko atlankyti vieną stipriausių Vyčių kuopų. Pernai metais Seimo laiku ir prieš Seimą, Springfield'o Vyčiai-ės gyveno aukso epoką-erą. Gal perdaug buvo įsitempta, dėl to šiandien jaučiama jų jėgų atlyžimas—apatija. Vienok būtų klaidinga manyti, kad Springfield'o Vyčiai-ės snūduriuoja, alpsta. Jeigu ir yra šiandien kliūčių, kurios lyg pakerpa jų energijos sparnus, tai tik pereinamas ir laikinas reiškinys. Per aspera ad astra — per kliūtis į viršūnes — štai jų pulsas!

Man buvo malonu dalyvauti skaitlingame jų susirinkime, gėrėtis jų pasirinkimu stiprėti ir augti. Išklausę mano kalbos apie Vyties-Vytės šių dienų uždavinius, pranešus savo bendradarbiavimo projektus su Vyčiais ir išgirdus jų tvirtą nusistatymą už savąją organizaciją, skaudžia širdimi atsisveikinau su mylima man jaunuomene.

Ačiū už jūsų man pareikštą nuoširdumą ir svetingumą. Giliausiai tikiuos jumis grįžtant į senobinę garbę, pernykštį veiklumą. Dieve padėk!

x x x

Rugsėjo 22 d. viešėjau Westville's Vyčių draugijoje. Regulariai kiekvieną pirmadienio vakarą Vyčiai-ės daro savo susirinkimus. Pavyzdžiai apsilėdusioms kuopoms. Valdyba iš kalno turi pagamintą dienotvarkę. Posėdžiai sklandūs, gyvi ir rimti. Visi lygiai interesuojasi kal-

barnais klausimais. Labai man patiko Westville's Vyčių vienas nutarimas.

Kiekvieną sus-umą, tam tikra komisija, pridoda nariams kokios nors medžiagos pasiskaičiuoti. Skaitoma įdomesni straipsniai iš laikraščių, magazinų. Šiuo kartu skaityta iš dienraščio "Draugo" trumpa, bet turininga straipsnį apie muzikos galybę gyvenime. Skaityta gal 5—7 minutes, gi paškui bent 15—20 minučių ginčytasi. Reikia sveikinti westviliečius už jų rimtą ir naudingą nutarimą. Sus-umą užbaigę valandėlę pažaidė pašoko. Mano pareiga buvo ta pati kaip ir Springfield'e.

Šiame susme dalyvavo ir kalbėjo Federacijos Pirmininkas kun. Ig. Albavičius.

Man ir kitiems labai puolė į akis linksma ir rimta šios kuopos narių dvasia. Sveikinu ir linkiu išlaikyti tą giedrąjį ir darbštųjį savo kuopos veidą, kiti tegali jumis pasekti. Geros klothes!

Žodis 111 kuopai — Jūsų laišką gavau ir pirm negu galėsiu jums duot tikslesnį atsakymą, negaliu neatkartoti jūsų karžygiško, kilnaus nusistatymo: "Niekas negalės mūsų ištautinti, nes mes jaučiame, kad mums ištautėjus, mūsų bočiai Lietuvoje apsiverstų kapuose. Nepamiršime savo obalsio "Dievas ir Tėvynė" ir naudosimės juo... Tik tokios dvasios jaunuomenė atsispirs prieš visas pagundas, nugalės galingai visas kliūtis, praskins sau kelią į saulėtą ateitį. Kad visų kuopų Vyčiai ir Vytės nuoširdžiai solidarizuotų su 111 kuopos Vyčiais — mūsų organizacijai lemta suvaidinti išėivijos jaunimo gyvenime nemirštančios garbės rolė. Sursum corda!

ATVIRAS LAIŠKAS DVASIOS VADUI.

Whom shall I choose for my Life Companion?

Dear Friend of the Needy,

Just a few moments have elapsed since I put away the "Vytis". As usual I perused its pages, but never with such a delight as to-day. Thanks for the pleasure I derived, is due, of course, to no one else than the proprietor of "Mano Kampelis". Time and again, I wished the Press would allot space for such purposes.

Now since all are invited to your Nook, dear friend of the Lithuanian Youth, I come forth with my trouble. You have already perceived from the above that I am unfortunate in so far as I cannot express myself in my Mothers Tongue... Since, however, the matter underlying my doubt does not come within that scope I will overlook the loss and speak only of the haunting thought. It is none other than that which faces

almost every one sooner or later. — WHOM SHALL I CHOOSE FOR MY LIFE COMPANION?

My parents are highly in favor of the young man who proposed to me... I myself consider him an ideal. Though I love my parents dearly and always took their advice, I hesitate to do so in the selection of my Life Mate. It does not seem expedient to me to seal a proposal having a viewpoint coming from one source only. Had the subject been treated of in school or explained from the pulpit, perhaps, I could solve the problem alone. You yourself know how lightly this topic is touched upon both at one and at the other place.

For this reason I turn to you for a helping hand and assure you of my deepest gratitude for whatever aid you will give me.

A Perplexed Soul.

Dvasios Vado prierasas. — Man malonu bent kelis žodžius tarti "A Perplexed Soul", kuri nors čia pseudonimu pasirašo, turėjo drąsos atskirame laiškelyje pilna pavarde pasirašyti. Būk Tamsta tikra, kad nors Tamstos abejonės ir bus žinomos ne vienai "A Perplexed Soul", Tamstos pavardė išimtinai lieka mano vieno žinioje.

Džiaugiuos ir sveikinu Tamstą pirmąją atsiliepus į mano paraginimą klaustis kas širdį ar protą neramina. Tikiuos visi Vyčiai ir Vytės turės drąsos Tamstos pavyzdžiu sekant atvirai ir nuoširdžiai teirauties savo Dvasios Vado jiems rūpimais klausimais. Turiu vienok prisipažinti, kad tokio opaus paklausimo aš nesitikėjau sulaukti. Į jį man nelengva bus atsakyti. Atsakyčiau kitame "Vyčio" numeryje.

J. Naruševičius.

Kas pradėto gero darbo
Nebegali ištesėti,
Neužbaigęs jo, kaip reikiant,
Jau skubinas pasilsėti, —
Panašus yra tam žmogui,
Kurs lenktynėn iškeliavęs,
Veik pailsta ir parpuola
Jokios dovanos negavęs.

J. Naruševičius.

Daug kas dangų nor pasiekti,
Į teisingą kelią stoti,
Bet mažai mes tokių matom
Kas už dangų ein kovoti,
Kas piktybes pasiržęs
Gilumoj sielos išrauti,
Pasistengtų doru būti,
Kad tuom dangų užtarnauti.

Pastabos.

— *Iš Centro Valdybos darbuotės.* Dabartinė Centro Valdyba, kaip ir pernykštė, norėdama kognecičiausia organizaciją paliuosuoti nuo spaus-tuvės morgičių, atmokėti, kiek galima daugiau, paskolų, darbų suskirstyme laikosi didžiausios ekonomijos. Prie dabartinės padėties kitaip ir būt negali. Padidinus darbininkų skaičių, pasi-didintų ir algos. Del tos priežasties organo "Vy-čio" redakcija ir administracija pavesta vienam asmeniui.

Centro Valdyba po Seimo jau padarė keturis posėdžius, kuriuose plačiai buvo svarstomi orga-nizacijos reikalai, daromi planai ateities dar-buotei. Šiais metais Centro Valdyba, padedant visoms kuopoms tikisi tinkamai pastatyt materia-lę organizacijos padėti.

Reikalinga tik, kad kuopos ir atskiri nariai atkreiptų dėmesį į Centro Valdybos atsišaukimus ir nurodymus. Pastaruoju laiku yra išsiuntinė-ti atsišaukimai ir pranešimai del pačių svarbių-jų reikalų: mokesčių, organo "Vyties" platini-mo, spaustuvės rėmimo, organizacijos vardo klau-simo svarstymo ir tt.

— *Sporto organizatorius.* Centro Valdyba generaliu sporto organizatorium pastatė Vytį Praną Paliulį, Chicago Beisbolo Lygos šulą ir or-ganizatorių.

— *Nauja Vyčių kuopa* susiorganizavo ir mo-kesčius į Centrą atsiuntė iš Linden, N. J.

Atgija ir pradeda uoliau veikt Newark, N.J. 29-ji kuopa, Paterson, N. J. 61-ji kp. ir kai kurios kitos iki šiol gerokai apsnūdę kuopos.

— *Amerikos lietuvių Dainos Diena.* Lietu-voje šį metą įvyko pirmoji Dainos Diena. Iš vi-sos Lietuvos sutraukta kelios dešimtys įžymes-nių chorų ir virš trijų tūkstančių dainininkų. Šio dainavimo klausės kelios dešimtys tūkstančių žmonių. Apie tą Dainos Dieną dabar plačiai ra-šo ne vien Lietuvos, bet ir užsienio svetimtaučių spauda. Lietuvoje šis įvykis skaitoma labai dide-liu, nes parodęs lietuvių dainos gražybę, tautos muzikalumą, pasišventimą ir kitus aukštus priva-lumus. Už poros metų Lietuvoje manoma įreng-ti antroji Dainos Diena, tik daug geriau prie jos pasirošiant.

"Garsas" š. m. Nr. 40 kelia sumanymą reng-ti Amerikos Lietuvių Dainos Dieną. Štai kaip "Garsas" rašo:

"Lyg ir nedrašu būtų kelti klausimą, kad ir mes, Amer. lietuviai, ateinantį rudenį panašų daly-ką padarytume — sekdami savo brolius Lietuvoje, — surengtume dainų dieną.

Nepadarysim to, ką Lietuvoje padarė, bet bent 500 dainininkų vienan choran galima būtų sutrauk-ti, žinoma, ne iš visos Amerikos, bet iš vienos ku-rios nors tūštai lietuviams apgyventos apylinkės.

Kitais metais Federacijos Kongresas bus Phi-ladelphia, Pa., taigi prie tos progos ir būt galima dainos šventę surengti. Šventėje galėtų dalyvauti Naujosios Anglijos, New Yorko ir dalies Penn. liet. chorai.

Nauda būtų milžiniška: atgaivintų lietuvių ū-pą ir dvasią, parodytų ir amerikiečiams lietuvių dainos grožį ir galybę.

Muzikams ir Chorvedžiams verta apie tai pa-galvoti".

Žinomas daiktas, kad amerikiečiai prie di-didžiausių pastangų negalėtų surengt tokios Dai-nos Dienos, kaip Lietuvoje. Palygint, kiek susi-siekimas kainuoja ten ir čia, paskui darbo sąly-gos ir gi visai kitokios.

Bet didžiulių kolonijų, kaip sako "Garsas", galima būt ruošti. Gera mintis ruošti per Federaci-jos Kongresą, kurs paprastai įvyksta didesniuose lietuvių centruose.

Išlavintų chorų ir dainininkų mes, amerikie-čiai lietuviai, iki šiol turėjom daugiau, negu Lie-tuvoje jų būta. Didžiulis Kaunas tur gerą Ope-ros chorą, "Dainos" ir Šaulių choras, susidedan-čius iš kelių desėtkų žmonių. Amerikoje kiekvie-na lietuvių kolonija tur mažiausia po chorą, o didžiulė Chicaga su artimom kolonijom gal išsta-tyt apie 30 įvairių chorų su kokia pora tūkstan-čių dainininkų.

Išrodo, kad amerikiečių lietuvių Dainos Die-na nėra kokia utopija, bet įvykdomas dalykas.

— *Sugrįžo.* Sugrįžo iš Lietuvos muz. komp. A. Pocius ir Vytis A. Petrulis, didis Vyčių spaus-tuvės rėmėjas, įdėjęs 1000 dol į jos morgėčių iš-mokėjimą. Sugrįžėliai dalinasi su draugais bei pažystamais kelionės ir gyvenimo Lietuvoje įspū-džiais. Lietuva visais žvilgsniais daro gero įspū-džio. Ypač muz. komp. A. Pocius giria Lietuvos Operą, kariuomenę, jos gerą išmankštinimą, mu-zikantumą. Kaunas ir jo poetingos apylinkės kasdien trata nuo kariuomenės dainavimų. Pa-tiko Palanga, gintaro jūra. Tik vienas apsireiš-kimas yra labai blogas, kad Lietuvoje, ypač inte-ligentai ir pusinteligentai, į visus amerikiečius žiūri kaip į salūnininkus, nekultūringus žmones. Tokie apsireiškimai žymiai jau nušaldė Ameri-kos lietuvių santykius su Lietuva ir ateity gal dar daugiau nušaldyti. Del to visų pirma teks nukentėt Lietuvai, jos kultūrinėm, misijom, ku-rias amerikiečiai iki šiol gausiai remdavo.

Tai ne pirmos tokios pastabos iš sugrįžėlių lūpų. Jos vaizduoja labai liūdną apsireiškimą Lietuvoje. Amerikos lietuviai, parvažiavę tėvy-nėn, įgauna įspūdžio, kad vietos žmonės, ypač inteligentai, pilni panaberijos, pasipūtimo, moka

girtis ir didžiutis, o nemoka praktingo darbo dirbti.

Daug reik darbo padaryt, kad Lietuvą pastačius greta kultūringų kraštų, pirmoj vietoj tobulinant susisiekimą — geležinkelius, kelius, pravedant miestuose ir miesteliuose kanalizaciją, apsilvalant nuo cibulių, česnakų ir prakaito parfumu, kad nereiktų prieš svetimtaučius rauduoti. Dabar tie visi pasididžiavimai, pasityčiojimai iš “merikontų”, išrodo lyg žmonių apsigėrusių didybės manija ar da aršiau. Nieks neginčija, kad visokių ir “merikontų” parvažiuoja, kurių ne vienas, gal būt, neprasčiau moka pasigirt, pasididžiut, už anuos, bet ir tamsiausi “merikontai” mato, kuo skiriasi Lietuva nuo kitų šalių.

Tai labai apgailėtinas apsiareiškimas.

—Šliupo raudos. Laisvamanių vadas, Dr. Jonas Šliupas, parašė Amerikos laisvamaniams laišką, kuriame graudingai rauda del Lietuvos sukatalikėjimo, pranašauja laisvamanių priespaudas, inkvizicijas ir da baisesnius dalykus.

Tos raudos ir da graudesnės pranašystės išrodo juokingos ir nesveikos fantazijos sudarytos. Gyvenimas visai ką kitą rodo. Laisvamaniai Lietuvoj gal daryt, ką tik jie nor. Gal steigt savas mokyklas, gal organizuotis, darbuotis, tik, žinoma, nekenkiant valstybei. Visas čia riksmas ir raudos kyla iš to, kad saujelė laisvamanių negal paimt viršaus ir suspausti katalikų. Bažnyčios ir kryžiaus laisvė jiems ramybės neduoda.

JURGIS KUZAS,

dabartinis L. Vyčių 25 kp. Cleveland, Ohio, pirmininkas, vienas pirmųjų kuopos darbuotojų; “Keistuty” vaidins Albano rolę.

ALESĖ BALTRUŠAITĖ,

L. Vyčių 25 kp. narė, tretį metį einanti nutarimų raštininkės pareigas, dainų ir scenos meno mėgėja; “Keistuty” vaidins Aldonos rolę.

NAŠLAIČIO DAINA.

Ten ant kapo, kur siūbavo svyruoklis berželis,
Tenai verkė, aimanavo mažutis vaikelis.
Kelkis, brangus tetušėli, bus gana miegoti,
Nebēr vargšams našlaitėliams duonos kam paduoti.
Kelkis, kelkis, tetušėli, ramink vargdienėlį,
Nubrauk skaudžias ašarėles, priglausk našlaitėlį.
Ar negirdi, tetušėli, to skardaus balselio,
Ar širdis tavo nejaučia to sunkaus vargelio?!
J. Stasilionis.

Tylėjimas daug pasako. Salamonas.

Liežuvis kalba galvos kaštais.

Daug krito nuo kardo ašmenų, bet daug daugiau krito nuo liežuvio. Persų patarlės.

“Kudikis gimė ant ulicijos”.

“Ponstva Juozai Zablackai sudeda szirdinga acziu visiems tiems, kurie atsilankė ant mūsų dienoje juju auksinio Jubilejaus apšvedimo (mūsų pabraukta)”.

“Adomas Czebatorius iz Trentino Kaimelio guli ant mirtino patalo nes pavojingai serga nuo kokio tai laiko”.

“Vladas Golembewski iz E. Centre ulyczios, nukrito ant 600 W. Vernon ulyczios ir nusilaužė sau sprandą”.

Iš Mahanojaus “Saulės”. Nr. 79.

J. Vaidevutis.

Darbas Veda Prie Tikslų.

III. DARBŠTUMAS IR PASIRIŽIMAS VISA NUGALI.

Tokiu darbščiu, stipravačiu, kaip Kiuvje ir Linėjus, moksluose, gali būti V. Skotas literatūroje. Jo darbštumas pirmiausia apsireiškė advokato kontoroje (ofise), kur keletą metų buvo perrašinėtojas. Vienodas dienos darbas vertė labiau branginti vakarus, kuriuos galėjo sunaudoti kaip tinkamas; tada daugiausia skaitydavo. Savo pasisekimą skaito esant pasekme nuobodaus darbo raštinėje, kur išmoko disciplinos, kurios taip trūksta daugeliui literatų. Perašinėdamas gaudavo 3 pensus už puslapį. Skubiai bedirbdamas parašydavo ligi 120 puslapių į parą ir tokiu būdu uždirbdavo apie 30 šilingų. Už atliekamus pinigus pirkdavo senobinių knygų.

Jisai nesišalino nuo jokių kasdieninių darbų ir sakė, kad tai genijui nieko nekenkia, bet priešingai. Jau būdamas sekretorium Edinburgo teismo, literatūra teuzsiimdavo tik ligi pusryčių, o visą dieną praleisdavo teisme. Kasdieninę duoną stengėsi užsidirbti darbu, o ne literatūra. Patsai sako: „Aš nusprendžiau, kad literatūra bus garbės ženklas, bet ne lazda, kuria pasiremsiu, ir kad įplaukos, nors jos ir tinkamiausiu laiku ateitų, iš literatūros nebus mano tikslu, o tik pagelba gyvenime”.

Punktualumas tai buvo didžiausias jo įprotis, kurio išsivystymui labai daug pasidaravo, bet kitaip būtų ir neįmanoma atlikimas tokios daugybės literatūros darbų. Į laiškus paprastai atsakinėdavo tą pačią dieną, jei bent į tuos neatsakydavo del kurių tekdavo dar šiek tiek pagalvoti arba pasiteirauti. O laiškus gaudavo daugybės. Keldavo 5-tą valandą ir tuoj pasikurdavo pečiuką, paskui apsiskusdavo ir apsirėdydavo labai greitai. 6 jau sėdėjo už dirbamojo stalo. Popieros būdavo didžiausioje tvarkoje, reikalingos knygos buvo čia pat ant žemės. Netoli jo atsiguldavo jo mylimas šunelis, sekantis kiekvieną šeimininko žvilgsnį. Tarpe 9—10 pusryčiaudavo ir tada eidavo prie kasdieninio užsiėmimo.

Vienok ir taip bedirbdamas, taip būdamas garsus, darbštus nesididžiavo, o visuomet atsiliepdavo apie save labai nužemintai. Vieną kartą tarė: „Per visą gyvenimą jutau, kad esu surištą nežinojimo raiščiais”. Tai yra labai teisingai, juk niekas negali pasakyti, kad jau moka viską, kad nereikia mokytis. Tiesa, galima ži-

noti labai daug, bet dar daugiau mokslų nežinoma. Kuo daugiau kas žino, tuo daugiau įvairių abejonių atsiranda jame. Vieno universiteto auklėtinis atėjo atsisveikinti profesoriaus, sakydamas, kad jau jisai pabaigęs mokslą.

— Tikrai? — paklausė pajuokiančiai profesorius. — O aš dar tik pradėdau mokytis.

Tiktai nematęs, arba truputį teragavęs mokslo, nieko tikrai nežinodamas, pasižymi pasigyrimais. Tokie žmonės mėgsta pasakoti apie tai, ko nėra ir ko net nėra buvę. Jie panašūs kariui (kareiviui), kuris kur tai toli tarnavęs. Paklaustas, ką matęs, tai kad ir nieko nežinodamas pasigiria būk matęs Juodąsias mares. Labai įstabios esančios. Jei su batais įeini į vandenį, tai pasidarą taip juodi, kad net į gužynes galima eiti. Panašių yra ir iš tų vos ragavusių mokslo. Tikras mokslininkas nesigiria.

Ir kur tik nepažvelgsime į didžius žmones, visur pamatysime, kad didžiausi vaisiai atsiekiama pasirizimu ir darbštumu. Paimkime, kad ir *Džoną Britoną*. Jo tėvas buvo duonkepys, bet subankrutinęs išėjo iš proto tuo laiku, kai Džonas buvo visai mažutis. Mokslo neįgijo jokie, bet už tai matė daugybę blogų pavyzdžių, kurie, laimei, neperdaug paveikė jį. Jau truputį paaugęs buvo paimtas pas dėdę, kur per 5 metus turėjo pilstyti vyną į butelius ir juos užkimšti. Pradėjo sirgti, už tai dėdė paliuosavo nuo vietos ir paleido keturiems vėjams davęs tik 2 gines — tai visas penkių metų uždėdarbis. Sekančius 7 metus teko sunkiai vargti. Savo autobiografijoje rašo: „Savo tamsiame urve, už kurį turėjau mokėti 18 pensų savaitei, mokinaus ir skaičiau ilgais žiemos vakarais lovoje, nes kambaryje buvo šalta neturint už ką nusipirkti anglio pasikūrinimui krosnies”. Pėsčias nukeliavo į Rėšą, kur gavo menką vietą. Vienok greitai jau randame sostinėje be skatiko kišeniuje, be batų ir rūbų. Gavo vietą tarno vyno sandėlyje ir turėjo drėgname požemyje išbūti nuo 7 ryto ligi 11 vakaro. Organizmas neišlaikė tokių sąlygų ir visai nusilpo. Parsisamdė į vieną kontorą už 15 šilingų savaitei; laisvomis valandomis, o jų buvo labai mažai, išsimokino greitaraščio. Būdamas laisvas, lankėsi skaityklose ir tokiu būdu nemėgė įgijo žinių iš įvairių dalykų. Greitai permainingai užsiėmimą ir gavo jau po 20 šilingų savaitei. Laisvu laiku daugybę skaitė. Pradedant nuo to laiko per 55 suviršum metus tesėsi jo literatūrinė darbuotė. Parašė virš 87 knygų. Žymiausia

yra "Senovinės Anglijos Šventyklos" veikalas 14 tomų. Tasai veikalas yra geriausiu paminklu Dž. Britono darbštumui.

Labai įdomus yra aprašymas gyvenimo *Sauliaus Drių*. Jo tėvas buvo paprastu žemdirbiu, ir nors buvo visai neturtingas, vienok du savo sūnus leido mokytis į artymiausiają mokyklą. Vyresnysis vaikas buvo darbštus ir gabus, delto jam ir sekėsi mokslas, bet Saulius buvo tinginys ir išdykęs, delto tai aštuontų metų liko atimtas iš mokyklos ir įstatytas į vieną dirbtuvę, kur užsidirbdavo 1½ penso į dieną. Dešimtų metų jau mokėsi pas batsiuvi, kur, anot jo paties, buvo pusėtinai sūru: kaip lapei po akėčiom! Dažnai užeidavo mintys pabėgti ir likti plėšiku. Visuose vaikų išdykavimuose buvo vadovu. Augant ir tie išdykavimai buvo rimtesni: daugiausiai užsiėmė "šmūgliavimu" (slaptu prekių gabenimu). 17 metų pabėgo nuo meistro ir panorėjo stoti karinio laivo jūrininku, bet pramigęs šaltą naktį ore — "atšalo" ir ramiai sau sugrįžo prie kasdieninio užsiėmimo.

Pabaigęs mokslą, pasitraukė į Plymuto apylinkę ir ten užsiėmė batų siuvimu; tuo pat laiku gavo pirmutinį pryžą imtynėse su lazdomis, mat, toje srityje buvo tikras specialistas. Ten gyvendamas ir norėdamas bent truputį prisigyventi (uždirbdavo vos 8 šilingus į savaitę) užsiima šmūgliavimu. Vieną kartą vos negavo galo. Naktį buvo gauta žinia, kad netoliese sustojo laivas su kontrabanda ir šią naktį jis bus iškraunamas; visi vietiniai gyventojai išėjo iš kaimo. Viena dalis pasiliko ant kranto, kad davus ženklus ir priimti kontrabandą, kita dalis — su jais ir Saulius — nuplaukė prie laivo. Naktis buvo tamsi; vos spėjo pervežti dalį kravinio ant kranto, pakilo didelė audra. Vienok nemetė darbo ir vėl leidosi visos valtyš į jūrą. Vienam esančiųjų toje valtyje, kur ir Saulius, vėjas nupūtė skrybėlę. Jisai pasilenkė jos pasiimti, bet valtis pakrypo ir apsvirtė. Trys tuoj nuskendo, likusieji įsikabino į valtį, bet matydami, kad juos neša į jūrą tolyn, leidcsi plaukti prie krašto. Buvo dvi mylios (anglų) atsitolinę nuo kranto, aplinkui buvo nepermatoma tamsta. Išbuvęs apie tris valandas vandenyje, Saulius su dviem draugais šiaip taip priplaukė prie vienos uolos, kur drebėdami iš šalčio išbuvo ligi ryto. Juos atrado pusiau apmirusius. Atnešė neseniai atvežtos degtinės ir tai truputį juos atgaivino. Šiaip taip galėjo bristi į savo pirkčią, kuri buvo dar už 2 mylių.

Taigi tokia gyvenimo pradžia negalėjo teikti daug vilties; vienok tasai pats Saulius — tinginys, niekšas šmūgelninkas, — vėliau liko garsiu žmogumi. Laimei, kad dar buvo nepervėlu,

kai jo energija pasikreipė į kitą pusę, delto ir ta — kita gyvenimo pusė, — buvo taip vaisinga, kaip niekinga buvo pirmoji. Tėvas išmokino siūti batus. Tuo laiku mirė jo brolis, tai labai paveikė jį ir įvyko perversmas į gerąją pusę. Vėl pradėjo mokintis, nes jau buvo užmiršęs ir tai, ką pirmiau mokėjo, bet ir tai po kelių metų rašė begalo blogai. Va, kaip jisai pats aprašo tuo laikinį savo gyvenimą: "Kuo daugiau skaičiau, tuo labiau jaučiau savo menkumą, o kuo labiau jį jaučiau, tuo labiau norėjau atsikratyti jo; kiekvieną laisvą valandėlę skaičiau knygas. Perverstas maitintis iš savo rankų darbo, mažai teturėjau laisvo laiko mokslui ir delto skaičiau valgydamas ir tokiu būdu kasdieną perskaitydavau po 5 — 6 puslapius".

Savarankiai pradėjo dirbti teturėdamas vos keletą šilingų; bet kaimynas malūnininkas, zinodamas jo darbštumą, pasiūlė paskolą. Saulius sutiko ir smarkiai ėmėsi darbo; po metų jau atidavė skolą, bet nuo to laiko pasirijo daugiau nieko nesiskolinti ir prizadą išlaikė, nors kartais ir labai sunku buvo. Dažnai tekdavo gulti be vakarienės, vienok nesiskolino. Pasirijo laimėti gerovę vien tik savo rankų darbu, taupumu ir — išlengvo atsiekė to. Nors darbo turėjo labai daug, bet visuomet rasdavo laisvą valandėlę tyrinėjimui astronomijos, istorijos ir metafizikos. Labiausia mėgo tą pastarąją, nes čia reikėjo mažiau pagelbinių knygų. "Kelias, kuriuo pradėjau eiti, pasirodė dygiu, — sako jisai, — bet pasirįžau tvirtai žengti juomi."

Būdamas batsiuviu ir užsiimdamas metafizika, tuo pat laiku buvo ir partijos vadu. Jisai labai interesavosi politika ir jo dirbtuvė buvo mėgiamiausia vieta kaimo politikų; jei nesirinkdavo pas jį, tai jisai eidavo kitur, kur būdavo svarstomi įvairūs visuomeniniai reikalai. Tai atimdavo daug laiko ir norėdamas pavyti sugaištą, dažnai dirbdavo ligi pusiaunakčio. Vieną naktį bekalant puspadžius, išgirdo, kaip koks tai vaikas už durų suriko: "Tai batsiuvis! — naktį dirba, o dieną plepa niekus". Kartą draugas jo paklausė, ar jis nesivijęs to vaiko, kad nupešus antausius? "O ne, — atsakė, — jei tuo laiku būtų kas iššovęs mano kambaryje, būčiau taip nenusigandęs ir nustebęs. Padėjau darbą ir tariu sau: "Tai tiesa, bet daugiau jau taip nebus". Vaiko balsas pasirodė Praamžiaus balsu ir aš neužmiršau jo per visą gyvenimą. Supratau, kad dariau didelę klaidą praleisdamas dienos darbus prie tuščių kalbų."

Nuo to laiko metė politiką ir ėmėsi tiesioginio darbo, laisvomis valandomis beismokindamas arba skaitydamas naudingas knygas. Apsivedęs manė keliauti į Ameriką, bet greitai metė tą

mintį. Pirmutiniai literatūros darbai buvo poezija. Užsiėmimų vieta buvo virtuvės stalas; dažniausiai tekdavo dirbti prie vaikų triukšmo. Parašė keletą veikalų neatsitraukdamas nuo savo tiesioginių pareigų.

Driu nė trupučio nesididžiavo savo literatiniu pasisekimu, kaip tai dažnai atsitinka su daugeliu jaunų rašytojų. Kiekvieną rytą patsai nusišluodavo gatvę ties savo namais, net ir likęs jau garsiu padėdavo mokiniams dirbti paprasčiausius darbus. Jisai nieku būdu neįsivaizdino sau, kad iš literatinių darbų galima pragyventi. Jo gyvenimo šaltinis buvo darbas ir tik laisvomis valandomis kūrė. Vienok galų gale visiškai atsidavė literatūrai ir pradėjo leisti žurnalą ir redagavo daugiau veikalų. Jau prieš mirtį kartą tarė: "Kilęs iš žemųjų sluogsnių, aš tik doru darbu, susivaldymu ir patobulinimu duotų gamtos gabumų suteikiau savo šeimai garbingą vietą..."

Visai kitokis tipas yra Dž. Jum'as, nors ir jame matyti ta pati pasirūpimo dvasia darbu. Tai buvo žmogus visai menkų gabumų, bet labai darbštus, doras. Pasirūpimas buvo jo obalsis per visą gyvenimą. Tėvas mirė esant dar vaiku. Motina įsigijo mažą krautuvėlę Montroze ir smarkiai turėjo dirbti, kad užlaikius šeimyną. Džozefą atidavė mokintis į vaistinę. Pabaigęs medicinos mokslą, keletą kartų keliavo į Indiją, kaipo laivo gydytojas. Vėliau stoji į Rytų Indijos kariuomenės eiles. Neperstojamu darbu ir paprastu gyvenimu užsitarnavo visų pagarbą ir išlengvo atsiekė aukšto laipsnio. 1803 m. tarnavo generolo Paullio divizijoje; tuo laiku mirė vertėjas ir jisai, kaipo mokas visas vietines kalbas, buvo paskirtas į jo vietą. Greitai liko vyresniuoju gydytojum, bet nesitenkino tuo ir dar pasiėmė būti izdininku ir korespondentu. Pareigas pildė gerai. Be to dar buvo ir kariuomenės intendantu. Po dešimties metų nenuilstamo darbo sugrižo į Angliją ir pirmutiniu rūpesniu buvo aprūpinimas šeimynos.

Dabar jau, rodos, būtų galėjęs ramiai gyventi, vienok tai ne jo būde jau buvo leisti laikas veltui. Darbas buvo būtinais reikalingas jo gyvenime. Kad susipažinus su savo tėvynės padėtimi ir gyventojų gyvenimu, apvažinėjo veik visus miestus, kuriuose bent kiek buvo išsivysčiusi pramonė. Be to keliavo ir į kaimynines valstybes. Buvo parlamento narys su menkomis pertraukomis 34 metus. Jo pirmutinė kalba buvo apie liaudies švietimą. Per visą savo politinį gyvenimą labai rūpinosi švietimu ir medžiagine padėtimi darbo klasės: rūpinosi apie patobulinimą teismų, įsteigimą taupomųjų kasų, laisvos prekybos, praplėtimą rinkimų laisvės ir tt. Už

ko tik imdavosi, tai visa siela. Jisai buvo geras kalbėtojas ir giliai protaujans. Pajuoka, sakoma, yra didžiausiu ištyrimu tiesos, ir jam dažnai teko tai patirti. Dažnai jo kalbos buvo išjuokiamos, kritikuojamos, bet jisai nenusimindamas stovėjo ir gynė savo pažiūras, įsitikinęs jų teisingumu. Anglija daugeliu reformų tik jam kalta. Darbštumas buvo begalinis. Keldavo 6 ryto ir imdavosi rašyti laiškus, tvarkydavo pastabas ateinančio parlamente posėdžio. Posėdžių niekados neapleisdavo ir išeidavo tik pasibaigus, dažnai jau po vidurnakčio. Visą savo gyvenimą pavedė visuomenės tarnybai; nežiūrint į visus nepasisekimus, drąsiai žengė išrinktu keliu, nė valandėlės nenustodamas energijos. Geriausiu užmokesniu buvo pamačius, kad daug jo siūlymų, kuriuos gynė per daugelį metų, buvo įvykinti į gyvenimą...

(I-mos dalies galas).

(Bus daugiau).

1921—24 metai.

Tas, kurs gali valdyti savo liežuvį, tas gyvens be pavoiaus.

Žodžių gausybė nēr išminties ženklū. Pythagorus.

Juo prastesnis vežimas, juo labiau barška. Colton.

Ekonomija yra didis turtas. Puskin.

Kurs žino daugiausia, kalba mažiausia.

Popiezius Aleksandras.

Mažiau žodžių, daugiau darbo.

Didžiausias pergalėtojas yra tas, kurs pergali save.

T. Lynch.

JUOZAS SADAUSKAS,

dabartinis L. Vyčių 25 kp., Cleveland, Ohio, vice-pirmininkas, įžymus jaunimo žadintojas, dramos komisijos narys, š. m. spalį 26 dieną "Keistuty" vaidins Keistučio rolę.

J. Klimas.

What Literature Can Do For Us.

Literature can do for us a wonderful amount of good even if we are just now becoming interested in studying and reading it; because it preserves the ideals of a people and the artistic beauty embodied in the field of prose and poetry.

In the first place it gives us a better understanding of what is due to the subject in writing. The subject is the nucleus or idea which we are expanding into a relatively broad sense of detail, in order to make our readers understand what we are trying to explain to them. Thus our writing or speaking is only comprehensible and appreciable to the readers or listeners when our thoughts of the subject-topic are expressed in simple manner and set exactly, accurately and correctly to the point of idea intended to be conveyed. We know very well, as we should know, even from the rhetoric rules which we learned at school, that the main thing in writing is to unify the thoughts of the subject matter as closely as possible in the relative chain of unity for the purpose of portraying an object more clearly when we are attempting to describe it.

As a matter of fact, the reading of good literature gives to us greater experience and more practical knowledge, enabling us to be successful.

By studying and reading the literary works of a good author, we learn a great deal, because each writer was and is more or less gifted with an individual talent for writing. Therefore, the close observation in reading the author's works which are written for this or that purpose, produces some good, and the influence of style can grant us more skill and practice in how to develop our own thoughts and convey them with a better choice of words and clearness with more clarity.

Let it be understood as the outset, and not forgotten, that the rules of rhetoric given us, cannot make us successful in choosing words well, unless we study and read the literature of good writers, which is the only fountain-head of real literary inspiration. We see now what literature can do for us, and that the reading of literature should not be neglected by anyone, especially by the students or those who are in the future intending to make the mighty pen a spur to human endeavor. For literature is the means by which every man who studies it and observes its artistic beauty of description, nar-

ration and exposition, can wield his pen in an unforgettable exposition of human thoughts, aims, and ideals.

Consequently, in fitting words to my subject matter, with the better interest and idea conveyed it to the point of unity and clearness, I must digest the pages of literature constantly, in order to obtain the exactness in degree of meaning for its composition, because there are so many words in our language that make a weak fitting of an idea in composition of rewriting. This is, as we know from reading, probably the most frequent form of inaccuracy in writing. For the purpose of getting the exact degree of meaning there are certain forms of expression, which are used very often in our language merely by making the assertions in form confirmed or softened. The chief and important qualities of these forms are the climax, double negative and euphuism. Climax is an advance of words from the weaker to the stronger point. Double negative is one of its members expressed by a prefix of a certain negative proposition to the words. Euphuism is the name given to the statement in watchfully softer words. This essential for good writing can be acquired by studying and reading literature. For literature can be of inestimable value to us if we will use it as Abraham Lincoln used it. Then, undoubtedly, it can bring the print to us of its fountain-head in which we are getting material and literary bread for writing, and at the same time it helps us to be the more successful understanders of the country's and humanity's literary and artistic beauty that shines forth before us. Lincoln, in reading a book, read it not less than three or four times and read it until he got the full meaning of it; and through this devoted manner, he became a master of literary works, what-so-ever he was writing and doing for the sake of God, country, humanity and himself.

Literature gives us the more positive assertion how to fit words to our ideas in writing and speaking. The real question of this matter is the accuracy of getting theories, proportions and their judgment that makes composition more prompt and strong in its truthfulness that is exactly proportionate with the writer's thoughts. Accuracy is the chief aim in writing which helps us to avoid frequent use of errors of vulgarism, ambiguity and conversational exaggeration. The

good use of accuracy we, therefore, acquire in reading the practical and literary works of good authors, because in literature's pages the accurate usage of words is adhered to.

Moreover, in using literature attentively and usefully we are gaining a knowledge for ourselves and at the same time obtaining some idea of what is due to reader, and also it helps us to enter, if we do not put aside those accumulating ideas after we get them, into the very bottom of our souls and thoughts in form of composition. Why? Because literature connects our thoughts in closer relation with the more skillful use of Anglo-Saxon words which are more or less familiar to the common people, and they have the simplicity of meaning that makes the reader better understand them and take interest in our writings.

Literature helps us to observe in bookish terms of language. An idiom is a word or expression peculiar to the language. As we all know, idioms cannot be literally translated into another language without substituting another meaning of words or expressions, but still they convey a good idea or understanding if in writing we show the derivative terms for the people of its tongue. As a main fact, their characteristics of nature and simplicity of expression gives more interest to the reader without any great difficulty in comprehending what a writer is elucidating. For literature is an important and necessary means to us in order to get more knowledge concerning the usage of the idioms of a language, but there are many other qualities in literature that are worth while to study.

There are so many foreign technical words used in our language that it is difficult to distinguish them; how and when they can be used correctly in description of any object that we are intending to describe. So it is true that by a frequent use of literature we can recognize and find the taste and skill of writers in using of unusual words from a foreign language, and at the same time we are adding to our knowledge both grace and exactness of style. Furthermore, it originates in us a caution and understanding when they should be used and when they should not, because literature carries its meaning of expression and arrangement of fitness almost always to the point of exact qualification in modification.

Literature yields to us also the better comprehension and extension of what is due in the standard usages of writing. There are in our language many words which may be both correct

and simple to understand, and yet, as a matter of fact, they are not good words to use in the dignity of literary expression. Consequently, to be more precise, specific and exact in this matter for developing good standard of taste in writing we, before we do accept them, our usage of composition must have some knowledge in recognizing and determining them, if they are in good standard usage of literature. This comes to us and more surely through literature's help, which we can obtain better in reading and studying than through any other means, because the power of this extremity of good standard use contained in its composition with the artistic manner of description.

In fact, we all know that English is not a dead language. Neither is Latin and Hebrew, but they are all living and broad in their senses and usages in the consideration of a universal tongue. Let us impress upon our minds this comparison which shows us what literature does and can do for us. Just as it is quite true of all living organisms which are taking in constantly new material or food and throwing out the old waste are to make better blood circulation and revive existence itself, so it is with the languages and literature. Now, especially in the present generation, new words are coming into our language and usage every year, and others are becoming obsolete and worthless. For it is not as easy as we think it is to ascertain what good usage is in writing, but this can be noticed and obtained from the only real authority of literary works. To be more assured in good standard of usage we must become familiar with the thoughts and expressions of the best writers. This is the authority for which we must apply to them, means to authors or writers, rather than to the newspapers or some magazines which are sometimes very poor and impractical in their expression and construction of thoughts.

(To be continued).

Daugiausia žada tie, kurie nieko neturi.
Geras jūrininkas pažįstamas tik audrai iškilus.
M. Tupper.

Gėrimai pirmiausia aptemdo, paskui apsvaigina ir apmarina, galop prakeikia. Izajošius.

Dievas davė dvi ausi, dvi aki, bet vieną liežuvį, todėl mes turim daugiau girdėti ir matyti, negu kalbėti.
Sokratas.

Tylus, kaip sapnas.

Wm. Cowper.

Tylus, kaip šešėlis.

Cibber.

Tylus, kaip sniegas.

Kinų priežodis.

Iš Lietuvos.

Lietuvos Universitete šiemet priimta apie 1000 prašymų, iš jų 900 — 950 manoma bus patenkinta.

Lenkų šnipai. Šiomis dienomis politinė policija areštavo 2 lenkų šnipus, buvusius rusų karininkus. Vienas jų rusų kariuomenės poručikas Vladimiras Galinas buvo Dancigo lenkų žvalgybos viršininko Dubyčo agentas, lenkų šnipavimo Lietuvoje organizatorius. Galinas rinkdavo žinias apie Lietuvos kariuomenę, spaudą, gyventojų ūpą, apie ateinančius ir išeinančius iš Klaipėdos uosto laivus, jų tonažą ir krovinius. Be karo, politinio ir ekonominio šnipavimo, Galinas platindavo dar melagingas žinias apie Lietuvą. Visas šias žinias ir perduodavo per Dubyčo agentus Zacvilikovskii Vilniuje, kuriam pavestas žinių rinkimas apie Lietuvą. Už tą darbą kaip matyti iš bylos, lenkai dolerių nesigailėjo. Jo padėjėjų žinių rinkti Klaipėdos krašte buvo Vladas Navickas, buv. rusų jūrų karininkas, dabar tarnaujans ločmanu prie Klaipėdos uosto. Galino prikaltėtas jis perduodavo visas liečiančias Klaipėdos uostą žinias. Be abejo, Galinas turėjo ir daugiau bendradarbių. Vyr. leit. Klimavičiaus nusižudymas labai įtartinas, gal ir yra per daug artimos pažinties su Galinu pasekmė. Palyginus su kitomis lenkų šnipų bylomis, matyti, kad Galinas padarė mūsų Valstybei daug žalos.

Lietuvos gyventojai amžiaus atžvilgiu. Finansų Ministerijos Statistikos Biūro daviniiais, Lietuvos gyventojai einan amžiumi skirstosi taip: nuo 0 iki 9 metų — 383, 788 (18,91%), 10—9 m. — 490,708 (24,19%), 20—29 m. — 389,697 (19,20%), 30—39 m. 218,719 (10,78%), 40—49 m. 175,484 (8,65%), 50—59 m. — 159,762 (7,87%), 60—69 m. — 128,538 (6,34%), 70—79 m. 56,179 (2,77%), 80 m. ir daugiau — 25,264 (1,25%), ir nežinomo amžiaus — 382 (0,04%). Palyginus su prieškariniais laikais, labai sumezėjusi vaikų grupė nuo 0 iki 9 metų.

Lietuvos gyvulių eksportas. Per šių metų pirmą pusmetį palyginus su tuo pat pereitų metų laiku žymiai padidėjo gyvų gyvulių ir paukščių eksportas į užsienį, būtent: raguciu išvežta 14,843 št. (1923 m. I pusm. — 6869), kiaulių — 31,475 (12,895) arklių — 10,993 (2249), kalakutų 5134 (89), žąsų — 8428 (125) ir vištų ir ančių — 43,561 (5,453).

Naujo geležinkelio darbai. Rugsėjo m. 11 d. pradėti žemės darbai naujai geležinkelio linijai Žemaičiuose Amaliai — Telšiai tiesti.

— **Audra Klaipėdoj.** Rugsėjo 10 ir 11 d. Klaipėdoj buvo smarkus vėjas, kur's pridarė daug nuostolių. Kai kur išbirėjo langai, pertrauktos telefono vielos ir tt.

— **Klaipėdos uosto darbams toliau tęsti** Vyriausybė paskyrė dar 600,000 litų einamojėn metinėn sąmaton.

— **Atradimai.** Lietuvos Universiteto ekspedicija, Papilės apylinkėse dviejų metrų gilumoj rado geležies rūdos sluogsnį arti 80 cm. storumo. Geležies nušimtis tuo tarpu nežinomas. Ši ekspedicija dar šiais metais mano tyrinėti Lietuvos pasienį, kur, manoma, gali būti akmeninių anglių.

— **Lietuvos šiūmetinis javų derlius,** einant Centralinio statistikos Biūro daviniiais, išskyrus rugius, daug geresnis už pernykštį, būtent: kviečių užderėję 10%, miežių 11%, avių 3% ir žirnių, vikių 30% daugiau, negu pernai. Rugių užderėjo 15% mažiau, negu pernai.

— **Dainos choras atsilygindamas Suomijos chorui** "Suomen Laulu" už apsilankymą Lietuvoj, ruošiasi apsilankyti Suomijoje. Tuo reikalu didinamas choras ir greitai laiku bus paruošta dainų programa, kurią choras turės atlikti Suomiams.

Kiek naujų namų pastatyta. Š. m. iki liepos mėn. 1 d. Kaune pastatyta 53 mūro gyvenami ir 13 negyvenamų namų; 94 mediniai gyvenami ir 62 negyvenami namai; antrąjį ir II aukštus leista pristatyti 24 namams; pastatyta 15 trobesių įmonėms ir 1 maldos namai. Be

to, padaryta kapitalinis remontas 54 namams, smulkus remontas atlikta 48 ir negyv. 7 namams.

Nuo š. m. liepos mėn. 1 d. iki šiam laikui išduota žymiai didesnis nuošimtis leidimų trobesiams statyti, negu per pirmą pusmetį.

Autobusai turi didelį pasisekimą. Žmonių juose visuomet kimšte prikimšta, jog dauguma keleivių nepatekė į autobusą kimba į užpakalį ir trukdo važiuoti. Už tai konduktoriams dažnai tenka su publika bartis.

Dabar jau kursuoja 4 autobusai. Žmonės nekantriai laukia jų daugiau pasirodant, nes konkai visiems nepaprastai įkirėjo.

Kauno miesto gatvių pergrindimas. Miesto Valdyba jau senai yra sumanusi išgrįsti tašytu akmeniu svarbesnes miesto gatves, būtent: Laisvės Alėją, Vytauto prospektą, Duonelaičio, Kęstučio, Daukanto, Maironio ir Ožeškienės, kas pagrazintų Kauną ir patobulintų patį susisiekimą.

Iki šiol tačiau del didelės lėšų stokos Valdybos sumanymai negalėjo būt įvykdyti. Dabar, įvedus mieste susisiekimą autobusais, šis reikalas virto aktuali, ir Valdyba deda energingų pastangų, kad artimiausioj ateity būtų išgrįstos nors centro gatvės.

Iš Marijampolės kalėjimo pabėgo keturi kaliniai. Veik visi jie buvo nuteisti 10—14 metų kalėjimo už įvairūs kraujingus prasikaltimus. Ištyrus šį nuotikį paaiškėjo, kad minėti kaliniai prausiamojo dubens (bliūdo) pagalba išsikasė kelių metrų gilumo skylę po pamatu ir išlindo. Išlindę į kalėjimo kiemą jie vėl netikėtiniu būdu perlino per, bene keturiu metrų aukščio spygliuotą tvorą, už kurios pasijuto visai laisvi. Vietinė policija deda rimtų pastangų bėglius gražinti.

PRANĖ SAKALAUSKAITĖ,

L. V. 25 kp. narė, daug dirbusi scenos srity; "Keistuty" vaidins Marės rolę.

JUOZAS KLIMAVIČIUS,

L. Vyčių 25 kp. narys, gabus vaidinimų mokytojas; "Keistuty" užima pirmo režisieriaus vietą.

Malūnų 1923 metais buvo 1151, iš kurių 9 turėjo 200—500 darbininkų, 300—15-50 darbininkų ir 842—4-9 darbininkų.

Avalinių ir pakinktų įstaigų 1923 metais užrašyta 602, iš kurių 2 aptarnavo 200—300 darbininkų, 19—15-50 darbininkų ir 582—4-9 darbininkai.

Lentpiuvių 1923 metais buvo 14 su 200—500 darbininkų, 160 su 15—50 darbininkų ir 83 su 4—9 darbininkų.

Plytų ir kalkių dirbtuvių 1923 metais buvo 2 su 200—500 darbininkų, 35 su 15-50 darb. ir 103 su 4-9 darbininkais.

Kauno Muzikos Mokyklos Direktorius prof. Naujalis išvyko į Rygą dalyvauti kaip juri latvių dainų ir muzikos šventės ruošiamam kompozicijų konkurse.

LIETUVOS BANKŲ REVIZIJA.

Šiais metais Finansų Ministerija padarė Tarptautinio Banko ir Prekybos ir Pramonės Banko revizijas. Tarptautinis Bankas dar pavasary įvykdęs Finansų Ministerijos reikalavimus susitvarkė ir dabar veikia vėl visi normaliai ir tvarkoj. Prekybos ir Pramonės Banko revizija jau irgi pabaigta ir revizijos akto nuorašas pasūstas to Banko Valdybai. Yra vilties, kad ir šis bankas, persitvarkęs einant Finansų Ministerijos ir Lietuvos Banko reikalavimu, atsistos vėl į savo kojas ir neteks jam likviduotis.

Šiuo metu eina V. Frenkelio Banko Namų valstybinė revizija. Po to seks, kaip mums tenka sužinoti Finansų Ministerijoje, ir visų kitų bankų revizijos.

TEISYBĖ APIE LIETUVOS TARPTAUTINIŲ BANKŲ.

Visiems Lietuvių Prekybos Bendrovės šerinininkams ir rėmėjams be abejonės bus svarbu žinoti, kaip ištikrųjų yra su Lietuvos Tarptautiniu Banku Lietuvoje bei kitais Lietuvių Prekybos Bendrovės investmentais.

Tas žinias taip svarbias ir pilnai patikimas suteikė man gerbiamas Profesorius ir dabartinis Lietuvos Universiteto Rektorius Kunigas Pranciškus Būčys laike savo atsilankymo Amerikoje. Jisai kaip bešalis žmo-

gus neturi jokių motyvų sakyti tą, kas būtų netiesa, taip kad jo žodžiams galima pilniausiai pasitikėti. Štai jo žodžiai apie Lietuvių Prekybos Bendrovę ir Tarptautinį Banką. "Paskalos paskelbtos kai kurių laikraščių sausio mėnesyje 1924 metų, kad Lietuvos Tarptautinis Bankas ir kiti Lietuvių Prekybos Bendrovės investmentai žlugo, yra netiesa. Buvo tikrai paprastas ant banko užuolimas, suplenuotas bankininkų konkurentų ir kitų idėjinių priešų. Bet bankas tą užuolimą laimingai atlaikė ir šiandieną gyvuoja ir vystosi.

Taip pat paskalos, kad Lietuvos Tarptautinis Bankas yra rasyverio rankose irgi netiesa. Lietuvoje ne vienas tik Lietuvos Tarptautinis Bankas yra kontroliuojamas, bet visi bankai ten yra kontroliuojami Lietuvos Emisijos Banko. Taip lyginai kaip čionai Amerikoje kad yra visi bankai kontroliuojami Federal Reserve Banko.

Kadangi tos visos paskalos yra neteisingos, todėl nėra reikalo turėti jokios baimės apie žlugimą Lietuvos Tarptautinio Banko ir kitų įstaigų, įsteigtų Lietuvos Prekybos Bendrovės. Visi reikalai Lietuvoje dabar yra valdomi pono J. J. Romano ir buvusio Lietuvos prezidento Antano Smetonos, ir keletu kitų žmonių.

V. M. Stulpinas,

Lietuvos Prekybos Bendrovės Generalis Agentas.

PRANAS BORTNYKAS,

L. Vyčių 25 kp. dramų komisijos narys, dainos ir scenos meno mėgėjas, "Keistuty" vaidins Konrado rolę.

PRANAS URBŠAITIS,

L. Vyčių 25 kp. išdininkas, energingas darbuotojas, dainų ir scenos meno mėgėjas, dramų komisijos narys. "Keistuty" vaidins Vytauto rolę.

OKUPOTOJ LIETUVOJ.

Neįprastai Vilnijos stovis. Tik ką gautos iš okupuotos Lietuvos žinios praneša, kad Vilnijos padėtis be galo nenormali ir įtempta.

Gyventojai apkrauti nepakeliamais mokesniais. Valsiečiai nežino, kiek ir už ką moka. Mokesniais apdėta ne tik žemė bei bendras turtas, bet gyvuliai — arkliai, karvės, avys, vištos ir kita, — negyvas inventorius — ratai, akėčios — namai ir jų dalys — kaminai, langai, durys ir tt. ir tt.

Mokesnių reikalavimas kas dvi savaitės.

Miliardus lenkiškų markių išmainius zlotais, kokių panorėta kursu, gyventojams pridaryta begalės nuostolių.

Šio mėnesio pabaigoj skaitlinga Rusijos parubežio ir Lietuvos pademerkacijos policija pakeičiama dar skaitlingesne reguliaria kariuomene.

Policiniais ir žvalgybiniais tikslais pademerkacijos gyventojus priverstinai fotografuoja, imdami už tai po du zlotu nuo asmens.

Visoj Vilnijoje tiek priviso visokių plėšikų, kad jau neįstenginama atskirti, kur plėšikų darbai, kur sukilėlių vietos gyventojų, kas irgi dažnai įvyksta.

Pati policija dažnai daro plėšikiškus užpuolimus. Taip neseniai Ceikiniuos pagauta 19 policininkų, kurie buvo užpuolę miestelį.

Gyventojai vis laukia lietuvių; visų akys atkreiptos Lietuvos link.

Vilniaus lietuvių mokyklų vargai. Tiek Vytauto gimnazijoje, tiek mokytojų Seminarijoje eina rudens kvotimai. Naujų kandidatų yra apšėčiai. Atrodo, kad dviejų lietuvių mokyklų Vilniui jau maža. Reiktų steigti Gardine arba Lydoj. Trečdaliui mokytojų švietimo kuratorija dėl policijos priekabių su pilietyste neduoda teisės mokytojauti. Tuo reikalu teko vėl važinėti Varšuvon pas ten šiuo metu esantį kuratorių Gąsiorovskį. Kai kuriems duota vilties.

Lietuvių jaunuomenė Vilniuje. Vilniun privažiavo tiek jaunuomenės, kad netelpa bendrabučiuose. Trinapolio bendrabučio vedėja vieton p. Klimauskaitės paskiriama p. Ribinskaitė, tarnavusi Vilniaus pašte.

IVAIRENYBĖS.

Lenkų kariuomenė Varenaj. Kaip jau buvo pranešta, prieš kelias dienas susidaužė tarp Vilkininkų ir Varėnos del mašinisto neakylumo lenkų šarvuotas traukinys, užmušdamas ir sužeisdamas keletą kariškių. Dabar, kiek tenka patirti, tas įvykis buvo nemaža sujudinęs ir įbauginęs lenkus, nes gavus žinių apie katastrofą jiems pasirodė, kad lietuviai jau pradeda pulti Vilniją, ir kad ši katastrofa esanti beprasidedančio lietuvių puolimo vaisius. Tuoj buvo duota įsakymas kariuomenei skubiai žygiuoti Verėnos link prieš tariamąją kariuomenę. Iš Gardino buvo pasiūstas vienas raitelių pulkas, o iš Vilniaus — skubiai paruoštas pėstininkų ešalonas. Kariuomenei atvykus į katastrofos vietą, pasirodė, kad čia būta tik mašinisto neakylumo.

Suėmė komunistų darbuotojus Kaune. Š. m. rugsėjo mėn. iš 12 į 13 politinė policija, darydama kratas pasitarimus veikime komunistų naudai asmenis, surado daug įvairios medžiagos: komunistų partijos ir komunistinės jaunuomenės organizacijos instrukcijas, rezoliucijas ir nutarimus, kurie plačiai nušviečia komunistų veikimą Lietuvoje. Rasta atsišaukimų, spaudintų Varšuvoje, šapirografas, įvairių laikraščių — "Kareivių Tiesa", "Pravda", "Izviestija", "Rabočaja Gazeta", "Naša Pravda", lietuvių komunistų org. lenkų kalba leidžiamas Rusijoje ir daug kitų lietuvių, lenkų rusų ir žydų kalbomis literatūros. Sulaikyta 18 asmenų, jų tarpe yra žymūs komunistų partijos centro komiteto nariai.

E. Ženeva, 17 .X. Tautinių Mažumų Komisija įteikė Tautų Sąjungai memorandumą vardan 8 milijonų lietuvių, baltgudžių ir ukrainiečių, kurie protestuoja prieš lenkų eksterminacijos politiką.

10 vagonų sprogstamos medžiagos buvo nežinomų teroristų išsprogdinta Offumatzi tvirtovėj, netoli Bukaresto.

— X —

REDAKCIJOS ATSAKAI.

P. Erūnui. "Sonetas", "Liaudies stygomis", "Rondas" — netinka.

PIJUS JANUŠAITIS,

L. V. 25 kp. narys, įžymus vaidila mėgėjas; "Keistuty" vaidins Jogailos rolę.

Kas Jaunimo Veikiama.

SPRINGFIELD, ILL. Apgailėtina, tačiau nenusimintina. — Švento Vincento parapija gyvena suiručių ir netvarkos momentą iš priežasties nesusitaikymo parapijonių su klebonu, kurs neigia lietuvių ir nepritaria Lietuvos reikalams. Tai ir L. Vyčių 48 kuopa pernai kad ir turėjusi arti 200 narių ir buvusi veiklausioji, o šandieną teturi vos tik 20 užsimokėjusių narių ir neberodė veiklumo nei gyvumo. Tačiau Vyčiams neprivalu nusiminti. Jie gyvena tautai ir bažnyčiai. Gi mūsų tauta turi dvasios galiūną, kurie priaugančioje kartoje sukuria ir palaiko karštą Tėvynės meilę ir neduoda jai užgesti. Ir, štai, visų mylimas ir gerbtinas L. V. organizacijos šulas ir Dvasios vadas Gerb. kun. Dr. Ig. Cesaitis, — rugs. 21 d. atsilanko į mūsų koloniją ir suteikia gražios gyvatos ir tvirtaus dvasinio sustiprinimo Vyčiams. Prieš pačią gerb. oratoriaus prakalbą, visiems sustojus ir vadaujant Westville's gerb. varg. J. Kudirkai, žaviai sudainuota Lietuvos ir L. V. imnai. O gerb. L. V. Dvasios vado galingi žodžiai buvo neatsigėrėtini ir brangintini. Jo asmuo ir gyvoji žavėtina prakalba sukėlė ir davė Vyčiams-ėms didingo ūpo nenuilstančiai darbuotis Lietuvos gerbuviui, sustiprinti kuopą skaitlingais nariais, globoti jaunamečius Vyčius, pamylėti lietuviškąją kalbą, palaikyti tėvų papročius, įgyvendinti ir gerbti didingus L. Vyčių organizacijos obalsius.

Į tą vakarą pakviesta gerb. kun. A. Tamoliūnas, kuris ir-gi sakęs trumpą, bet gražią prakalbėlę. Jis buvo malonus ir brangus mums svečias ir paliko gražų įspūdį. Vyčiai gi pageidauja ir prašo jo atsilankyti į kiekvienus būsimus jų susirinkimus bei vakarėlius.

Senųjų Vyčių vienas pareiškė nepasitenkinimo vietiniais Vyčiais, neturint gero vado savo tarpe ir "pranašavo" Vyčių išnykimą šioje kolonijoje, bet gi Vytė J. Gerdminaitė tvirtai pagrįso, pareikšdama, kad dabartinė neskaityta Vyčių saujelė yra kaip tik tvirtasis ir galingasis kūnas, kurio sunaikinti nepajėgs lietuviybės nei-gėjai ir kurs ateityj išduos daug gražiųjų vaisių.

Šis gi vakarėlis paliko gražiausių įspūdžių ir liks ilgai minėtinas. Tos prakalbos, tie imnai ir viskas lietuviška, Vyčiams pridavė geriausiojo ūpo praplėsti veikimą, darbuotis ir gyventi Tautai ir Bažnyčiai.

O vis-gi gaila, kad tame vakarėlyj nedalyvavo vietinis klebonas gerb. kun. Ig. Kershevich.

Žvaigždutė.

SPRINGFIELD, ILL. L. V. 48 kp. subruzdzo darbais! Gerb. kun. Dr. Ig. Česaičio, einančio L. V. organizacijos Dvasios vado pareigas, atsilankymas davė daug naujojo gyvumo vietinei L. V. 48 kuopai, kuri silpnai begyvavo, o dabar jau rodo didingų pasirįžimų praplėsti darbuotę, prisiartinant rudens ir žiemos vakarams.

Tą visa sužinome iš 48 kuopos interesingo susirinkimo, laikyto rugs. 24 dieną. Visiems susirinkus gabusis kuopos pirm. J. Adomaitis atidarė susirinkimą malda. Visi dalykai svarstyta tvarkiai ir rimtai. Daug buvo kalbėta apie Justino Kudirkos būsimą rengiamąjį čia koncertą ir, kad pasekmingai pavyktų viskas, tai tam tikslui išrinkta komisija iš sekančių Vyčių: Kotrynos Kuperienės ir Elenos Bucevičiūtės. Taipgi buvo nutarta pagerbti Base-Ball'o týmą vakarėliu, į kurio rengimo komisiją įėjo Antanas Kuperis, Elena Bucevičiūtė ir Kasparų Vincas. Į "Burgų" vakarienės komisiją įėjo J. Sudentaitė, Elena Šupenaitė, Kotryna Kuperienė, Ona Gudauskaitė ir Margarieta Kasparaitė. Surengti ir-gi nutarė maskaradinius šokius, į kurių rengimo komisiją įėjo Jonas Adomaitis, Kotryna Kuperienė ir Jonas Tamošaitis.

L. V. Seimo delegatės irgi dalyvavo šiame susirinki-

me. Vytė Ona Gudauskaitė išdavė pilnąjį raportą, iš kurio buvo patenkinti visi.

Į tą susirinkimą buvo atsilankę: vietinis gerb. klebonas ir gerb. kun. A. Tamoliūnas. Gerb. klebonas prašė Vyčių pegelbėti rengiamoje parapijos vakarienėje, o gerb. kun. A. T. kalbėjo L. V. organizacijos obalsių te-moje.

Susirinkimas buvo gan interesingas ir daug žadėtinas. Be to visko L. V. 48 kuopa žada neužilgo statyti scenos veikalėlį "Nekaltas Avinėlis" ir pradėti tikrąjį nepaprastą judėjimą šioje kolonijoje.

Well, to tik reikėjo ir reikia.

Na, pagyvensime ir pamatysime, ką L. V. 48 kuopa žada ištikrųjų daryti ir nuveikti. Tik jau, susimildami, neapverskite šios silpnosios mūsų kolonijos augštinų kojoms. Pirmą tesustiprėja ir parodo, ką gali.

Susirinkimas buvo baigtas malda, kurią atkalbėjo gerb. kun. svečias.

Valio! Vyčiai! Į darbą! Ir Dievas telaimina didin-giems jūsų darbams!

Katriutė K.

CLEVELAND, OHIO. Prakalbos, vaidinimas. Rugs. 7 d. L. Vyčių 25 kuopa įrengė vakarėlį Lietuvių salėje. Programas susidėjo iš kalbų ir vaidinimo. Pirmiausia kalbėjo inž. Alfonsas Stankus apie jaunimą, jo uždavinius ir reikalą jį suprasti ir remti. Kalba buvo rimta ir gerai pritaikinta. Antras kalbėjo adv. P. Daužvardis. Jo kalba buvo kreipiama darbininkų naudai.

Vaidinta 4-rių aktų drama "Panciai". Vaidinime ėmė dalyvumą šie: Adomas — Pr. Urbšaitis, Pijus — P. Jackus, Keistutis — P. Janušaitis, Miesto virš. — M. Ardzis, Valščiaus virš. — J. Kuzas, Moterų Dr. pirm. — V. Simonaitė, Pilietė-Karalienė — O. Urbšaitė, Pilietis — A. Buknis, Motina — R. Simonaitė, Sesuo — P. Urbšaitė, Karalienės palydovės — O. Žukauskaitė, Augustaitė ir F. Urbšaitė, Du pažu: Pr. Bortnykas ir J. Bleizgis. Ilgiausią rolę turėjo ir gerai atliko Pr. Urbšaitis. Antrą ilgą rolę turėjo p-lė R. Simonaitė. Paprastai yra sunku vaidinti jaunai merginai žilos senutės rolę, bet p-lei Simonaitėi tas sunkumas buvo lengvai nugalimas, jinais lėtu balseliu verkdama traukė dalyvių domę. Geistina, kad p-lė Simonaitė dažniau pasirodytų scenoje.

P-lės Urbšaitės, kaip paprastai, taip ir dabar uždavinį atliko gerai. Pats kūrinys sunkiai suprantamas mūsų publikai, nes jame glūdi Amžinybės siekėjo gyvenimas — juokų visai nėra. Publika geriausia buvo patenkinta iš "Rožių šokio", kurį atliko jaunų gražių mergaičių būrelis.

Programo vedėjas ir vaidinimo vadovas buvo Juozas Sadauskas, salės užvaizda J. Venslovas. Žmonių atsilankė vidutiniai.

Susirinkimas. Rugs. 8 d. L. Vyčių 25 kuopa laikė mėnesinį susirinkimą Lietuvių salėje. Išklaudyta komisijų pranešimai. Plačiai kalbėta apie rengiamą vaidinimą "Keistutis". Išrinkta komisija iš šių: V. M. Ardzio, J. Ūsalių, J. Venslovo, J. Sadausko ir J. Kuzo. Antra komisija iš įžymių biznierių ir gabių merginų sudaryta rinkimui pagarsinimui į programą: O. Baltrušaitė, A. Simonaitė, V. Simonaitė, Pr. Bortnykas, Pr. Urbšaitis, A. Buknis, A. Grigaitis, J. Kvederas ir A. Jakštis.

Komisijos sudarytos iš įžymių darbuotojų, tai yra vilties sulaukt gerų davinų. Nutarta padaryti įžangos tikietus po \$1.00, 75c ir 50c. Kiekvieno Vyčio-Vytės uždavinys yra remti šį nepaprastą žygį. Statant scenoje "Keistutį" — nemaža tenka patiems remti, bet dar reikia gauti rėmėjų iš tarpo draugų, pažystamų. Tikiu ir žinau, kad kiekvienas tą darys.

L. Vyčių Seime buvę delegatai darė pranešimą iš Seimo tarimų bei išpūdžių. Pranešimą darė: J. Sadauskas, Pr. Urbšaitis ir Muz. J. Čižauskas. Gerb. delegatai padarę pranešimą apie Seimo nutarimus, kalbėjo apie gautus išpūdžius Seimo laiku. Gyrė Homestead'iečius lietuvius dėl jų svetingumo; jaunimą dėl jo lietuviškumo ir veiklumo; reiškė norą, kad ir mūsų tarpe tas būtų. Gerb. delegatų pranešimas sutikta jausmingai ir delegatam reikšta padėkos už atstovavimą Seime.

"Extra" susirinkimas. Rugs. 22 d. L. Vyčių 25 kp. laikė "extra" susirinkimą šv. Jurgio parap. mokykloje. Kalbėta kas link sudarymo tinkamų santykių Vyčių koro su šv. Jurgio par. koru. Išrinkta komisija, kuri tarsis korų reikalu, iš inž. A. Stankaus, J. Kvedero ir M. Ardžio. Kalbėta kas link rengimosi prie vakaro, kuriame bus vaidinta "Keistutis".

Inž. A. Stankus iškėlė mintį surast būdus, kad visi nariai pamėgtų lankymą susirinkimui.

Vestuvės. Rugs. 2 d. šv. Jurgio par. bažnyčioje surišta moterystės ryšiu Vytė Marė Janušaitė su A. Proškevičium, o rugs. 24 d. Vytė Sofija Armonaičiūtė su Vyčiu A. Kunigiškiu. Laimingų dienelių!

Daug kitų Vyčių rengiasi stoti į moterystės "stoną" — susituokti. Geistina, kad ir apsidėję būtų L. Vyčių kp. nariais — eims, kaip kad yra buvę per ilgą laiką. Mums gražų pavyzdį duoda šie apsidėję Vyčių nariai — es: Glugodai, Mikalich-Zvingiliūtė, Staupai, Janušaičiai, Bukniai, Čižauskai, Saukevičius, Draugeliai, Mikelioniai. Sekite jų pėdomis!

Jaunuolė.

CLEVELAND, OHIO. "Keistutis" scenoje. Lietuvos Vyčių 25 kp. š. m. spalio 26 dieną Germana Turn Hall (1610 E. 55th St.) stato scenoje "Keistutį."

Dalyvauja šie vaidilos mėgėjai: J. Sadauskas — Keistučio rolė, Pranas Urbšaitis — Vytauto, Pijus Janušaitis — Jogailos, Pranė Sakalauskaitė — Marės, Alesė Baltrušaitė — Alconos, Jurgis Kuzas — Albano, Pranas Bortnykas — Konrado, Alena Simonaitė — Birutės, Antanas Jakštaitis — Vaidylos, Aleksandras Banys — Bilgeno, Jurgis Dubickas — Butrimo, Vincas Gibavičius — Kunoro, Petras Jackus — Vaidilos, Juozas Andziulaitis — Tarno.

Ir dar ricieriai, Vaidilos ir kiti. Viso vaidinime ima dalyvumą virš 20 asmenų ir vaidinimas tęsiasi virš trijų valandų laiko.

Pirmuoju režisierium yra Juozas Klimavičius.

Koresp.

CHICAGO, ILL. Naujas fotografas. Vytis J. J. Stankus pradėjo vest Fotografijos studiją — 3202 So. Halsted St. Vytis Stankus yra patyręs fotografistas ir darba atlieka ne tik artistišškai, bet ir sąžiningai.

— X —

VIEŠA PADĖKA.

Šiuomi reiškiami nuoširdžiausios padėkos žodžius solistui p. J. Ramanauskui, A. Sauriui už puikų giedojimą mūsų sutuoktvių apeigose š. m. rugs. 10 d. 7:30 v., šv. Jurgio parap. Bažnyčioje.

Lietuvos Vyčių 16-tai kuopai už nuoširdų sveikinimą ir puikių gyvų gėlių pintinę. Taipgi Lietuvių įstaigai — The Peoples Furniture Co. už puikią dovaną — Broadcaster Victrolą.

Ir visiems kitiems už dovanas ir nuoširdžius linkėjimus.

Prašome priimti mūsų giliausią padėką.

Juozas ir Elena Mickeliūnai.

Rugs. 29, 1924,
Chicago.

LIETUVOS VYČIŲ GENTRO VALDYBA.

DVASIOS VADAS: Kun. Dr. Ig. Česaitis,
4736 So. Wood Street, Chicago, Ill.

PIRMININKAS: stud. juristas Mikas Bagdonas,
717 West 18th St., Chicago, Ill.

VICE-PIRMIN.: juristas P. Daužvardis,
366 Broadway, So. Boston, Mass.

VICE-PIRMIN.: Mok. Ona Pikučiūtė,
315 — 4th Ave., Homestead, Pa.

RAŠTININKAS: Pranas L. Savickas,
726 West 18th Street, Chicago, Ill.

IŽDININKAS: Ant. Valonis,
2201 West. 22nd St., Chicago, Ill.

"VYTIES" REDAKTORIUS ir ADMINISTRATORIUS:
Matas Zujus, 4736 So. Wood St., Chicago, Ill.

LEGALIS PATARĖJAS: Adv. Balys, Mastauskas,
2201 West 22nd St., Chicago, Ill.

DAKTARAS KVOTĖJAS: Dr. S. A. Brenza,
4608 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

IŽDO GLOBĖJAI:

A. Rubliauskaitė, 309 So. Kildare Ave., Chicago, Ill.
J. Grėbliūnas, 144 E. 4th Ave., Homestead, Pa.
J. Gedminaitė, 1800 So. 11th St., Springfield, Ill.

SPORTO ORGANIZATORIUS: Pr. J. Paliulis,
1645 Wabansia Ave., Chicago, Ill.

REVIZIJOS KOMISIJA:

Kun. P. Vaitukaitis, 717 W. 18th St., Chicago, Ill.
P. Paliulis, 1645 Wabansia Ave., Chicago, Ill.
A. Panavas, 3259 W. 65th St., Chicago, Ill.
P. A. Sedemka, 6340 So. Albany Ave., Chicago, Ill.
St. Šimulis, 726 W. 18th St., Chicago, Ill.

LITERATINĖ KOMISIJA:

Vikt. Mikaitis, St. Francis Seminary, St. Francis, Wis.
Ap. Stašaitė, 43 Dean St., Norwood, Mass.
P. Česnulis, 1624 Bellevue Ave., Youngstown, Ohio.
Kun. F. V. Strakauskas, 50 W. Sixth St., So. Boston, Mass.
J. Tantošaitis, Teacher College Box 183,
Columbia University, N. Y.

SPAUSTUVĖS VEDĖJAS: Vincas Rūkštalis,
4736 S. Wood St., Chicago, Ill.

SKAITYKIT IR PLATINKIT "VYTI".

"VYTIS" eina du kartu į mėnesį. Jame telpa gražių eilių, apsakų, straipsnių, scenos dalykų; "Vytis" puošiamas gražiais paveikslais, Lietuvos vaizdais ir atskirų asmenų bei grupių atvaizdais.

"VYTIS" veda kroniką Amerikos ir Lietuvos jaunimo darbuotės.

"VYTY" bendradarbiauja įžymūs spaudos darbininkai—literatai—iš Amerikos ir Lietuvos.

Jei nori pažinti Lietuvą — jos gamtą, valstybės vyrus, mokslo, meno, literatūros darbininkus; sekti jos kilimą — skaityk "Vytį".

" V Y T I S "

4736 So. Wood Street,

Chicago, Ill.